26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2002 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 216 (2661)

Ազգ
Azg
armenian daily

«Հայոց ցեղասպանության օրինագիծը ամերիկյան օրակարգում կդրվի լավագույն պահին»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Քանի դեռ Թուրքիան մեր ռազմավարական դիվանագիտության առաջնային գծերում է ամերիկահայության քաղաքական գերակայություններն անտեսվելու են», նշում է «Ֆրեզնո Բի» թերթի թղթակիցը: Թերթը կանխատեսում է, որ իրաքյան ռազմարշավի նախօրեին ոչ Սպիտակ տունը, ոչ Կոնգրեսի մեծամասնությունը չեն հիշատակի եւ նույնիսկ չեն էլ քննարկի Հայոց ցեղասպանությունը:

«Մենք ցանկանում ենք Հայոց ցեղասպանության խնդիրը օրակարգում դնել լավագույն պահին, բայց ներկա դրությունը հարմար չէ: Քանի դեռ իրաքյան կոնֆլիկտը շարունակվում է, հարցի առաջքաշումը դժվար կլինի», հայտարարել է Հայկական հարցերով հանձնախմբի ակտիվ անդամներից Ջորջ Ռադանովիչը:

Թերթը նաեւ նշում է, որ Ռոբերտ Տորիչելլիի նախաձեռնությամբ վերջերս առաջ քաշված ԱՄՆ-ում ցեղասպանության կանխարգելման վերաբերյալ օրինագծի ընդունման 15-ամյակի շուրջ նախագիծ, որում հիշատակություն կար նաեւ Հայոց եղեռնի մասին: «Օրինագիծը «մեռավ» դեմոկրատներ Դայանա Ֆեյնշտեյնի եւ Բարբարա Բոքսերի նախաձեռնությամբ», գրում է «Ֆրեզնո Բին»:

ԲԱՑ ԺՈՂՈՎ

Կառավարություն-«Արմենտել» հերթական մրցամարտն այսօր

Այս անգամ կառավարության կրած վնասը 150-200 հազար դոլար է

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

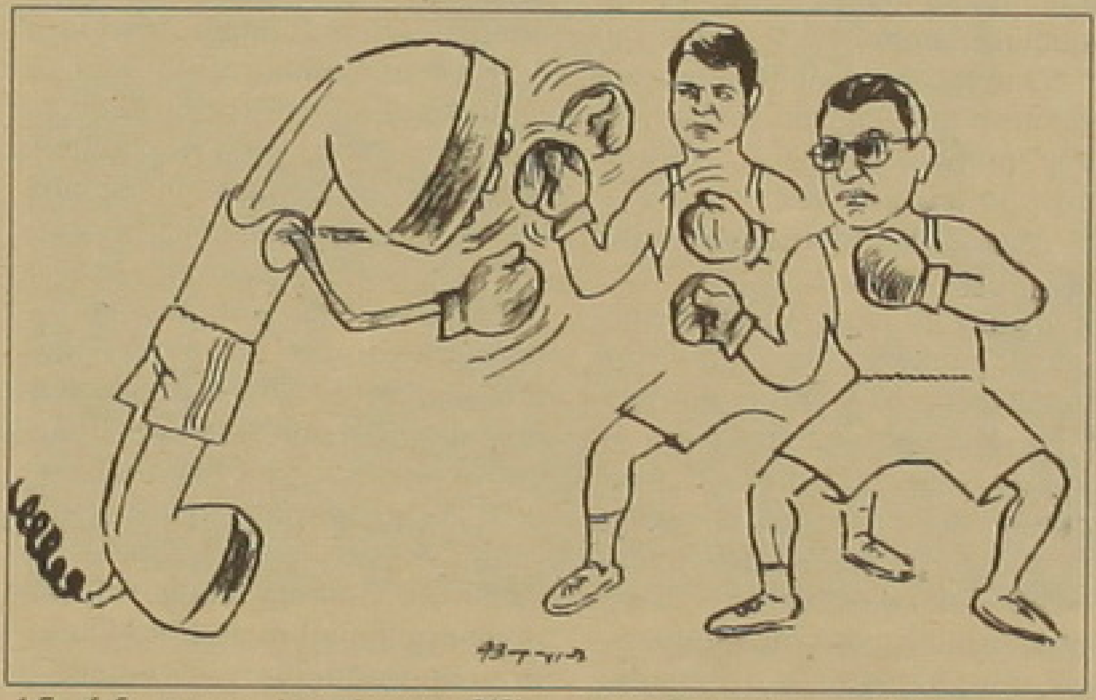

Այսօր ՀՀ արդարադատության նախարարությունում կիրավիրվի բաց ժողով, որտեղ քննարկվելու է «Արմենտել» ընկերությանը տրված թ. 60 լիցենզիայի 10-րդ կետի որոշ դրույթների տարբերաբար եւ դիտավորյալ խախտումների հարցը: Այդ առնչությամբ «Արմենտելին» ներկայացված ծանուցագիր-հրավերում թվարկվել են այն գործողությունները, որոնց հետեւանքով տեղի են ունեցել խախտումները: Դրանց պատճառով Հայաստանի կառավարությունը կրել է ֆինանսական լուրջ կորուստներ: Ի տարբերություն նախորդ դեպքի, երբ «Արմենտել»-TWT դատավարության համար Հայաստանի կառավարության ծախսերը մոտ 900 հազար դոլար էին, իսկ OTE-ն ստիպված վճարեց 1,5 մլն դոլար (տույժ-տուգանքներով), այժմ գումարն ավելի փոքր թիվ է: Ըստ ոչ պաշտոնական աղբյուրների, այդ գումարը տատանվում է 150-200 հազար դոլարի սահմաններում:

Տես ➧ էջ 3

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը կառաջադրվի այսօր

Համաձայն ՀՀ նախագահի ընտրությունների նախապատրաստման եւ անցկացման հիմնական միջոցառումների օրացուցային պլանի, նոյեմբերի 21-ից արդեն սկսվել է նախագահի թեկնածուների առաջադրման համար կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների), նախաձեռնող խմբերի կողմից անհրաժեշտ փաստաթղթերի ներկայացումը ԿԸՀ: Մի խոսքով, սկսվել է նախագահական թեկնածուների առաջադրումը:

Առաջադրման համար ԿԸՀ են ներկայացվել արդեն 3 թեկնածուների փաստաթղթեր. Ստեփան Դեմիրճյան, Արամ Կարապետյան եւ Պարույր Հայրիկյան:

Այսօր կառաջադրվի 4-րդ թեկնածուն՝ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Ըստ մեր թերթին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի պարզաբանման, Քոչարյանի թեկնածության առաջադրումը քաղաքացիական նախաձեռնությամբ է:

Նախորդ ընտրարշավում Քոչարյանի նախընտրական շտաբը ղեկավարում էր Վլադիմիր Մովսիսյանը: Շարունակելով «հավանաբար» մոտեցումը՝ այս անգամ Ռոբերտ Քոչարյանի նախընտրական շտաբի պետը կլինի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը: Ի դեպ, այս կարգավիճակի հավակնորդները շատ էին:

Ա. Հ.

Բորիս Նեմցովի հրավերով

Ռուսաստանի աջ ուժերի միության նախագահ Բորիս Նեմցովը նոյեմբերի 28-30-ը Սանկտ Պետերբուրգ է հրավիրել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությանը՝ մասնակցելու Սանկտ Պետերբուրգում տեղի ունենալիք Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների աջակողմյան կուսակցությունների միջազգային սեմինարին: Ձեռնարկմանը մասնակցելու է ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Մեխակ Գեւորգյանը, որը Սանկտ Պետերբուրգ է մեկնելու նոյեմբերի 28-ին:

«ՆԱՏՕ-ն Հարավային Կովկասի եւ Միջին Ասիայի աջակցության կարիքն ունի»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ամերիկյան «Վաշինգտոն թայմս» ազդեցիկ պարբերականը մեջբերում է ՆԱՏՕ-ում ԱՄՆ դեսպան Նիկոլաս Բյորնսի խոսքերը, որ նա ասել է Պրահայի գագաթաժողովի ավարտից հետո: Ըստ Ն. Բյորնսի, ելնելով նրանից, որ ՆԱՏՕ-ն ապագայում մտադիր է արծարծել ահաբեկչության եւ անկայունության սպառնալիքին այն երկրների աղեղում, որ ձգվում է Հյուսիսային Աֆրիկայից Մերձավոր Արեւելքով մինչեւ Հարավային Ասիա, դաշինքը «Հայաստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Ղազախստանի, Ուզբեկստանի, Թուրքմենստանի, Տաջիկստանի եւ Ղրղզստանի ակտիվ աջակցության կարիքն ունի, որպեսզի պաշտպանի մեզ եւ հենց նրանց բազմաթիվ վտանգներից, որոնց մենք բոլորս այժմ դիմակայում ենք»: Ամերիկացի դիվանագետը հատուկ նշել է, որ վերոհիշյալ երկրները «կենսական կարեւոր նշանակություն ունեն Աֆղանստանում մեր կամպանիայի հաջողության համար»:

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ

Պրոֆ. Վ. Տատրյանի «Հայոց ցեղասպանության պատմություն» գիրքը՝ հունարեն

Հունաստանի ակադեմիական ամենակարեւոր հրատարակչությունը «Ստոխաստիսը», օրերս Աթենքում հունարեն հրատարակել է պրոֆ. Վահագն Տատրյանի «Հայոց ցեղասպանության պատմություն» հայտնի հատորի թարգմանությունը, տեղեկացնում է **«Ազգին»** Զորյան ինստիտուտի հաղորդագրությունը Տորոնտոյից: Գրքի շնորհանդեսն ուղեկցվել է նոյեմբերի կեսին ամբողջ շաբաթ տեւած դասախոսություններով եւ քննարկումներով, որոնց գլխավոր դեմքը, բնականաբար, եղել է գրքի հեղինակը, իսկ Հայաստանից մասնակցել է կրթության եւ գիտության նախարար Լեւոն Մկրտչյանը: Հույն պատմաբանների, քաղաքական վերլուծաբանների, միջազգային օրենքի մասնագետների, լրագրողների ակտիվ մասնակցությունը ինչպես Աթենքում, այնպես էլ Սալոնիկում տեղի ունեցած քննարկումներին ապացուցում է, որ Հայոց ցեղասպանության կազմակերպման մեջ Թուրքիայի դերի նշանակությունը եւ շարունակվող ուրացման քաղաքականությունը մեծ շահագրգռությամբ է ընդունվում Հունաստանի քաղաքական ու գիտական շրջանակների կողմից, պնդում է հաղորդագրությունը: Հունական կողմից ամենախիստ քննադատությունները Թուրքիայի հասցեին հնչել են նախկին արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսի եւ Աթենքի Միջազգային իրավունքի ինստիտուտի տնօրեն պրոֆ. Մարիոս Էվրիվիադիսի կողմից, որոնք բացահայտ հայտարարել են, որ այսօրվա Թուրքիան շարունակությունն է Օսմանյան կայսրության եւ, հետեւաբար, պատասխանատու է Հայոց ցեղասպանության հետեւանքների: 760 էջանոց գիրքը գրեթե ամբողջովին սպառվել է:

«Արմենիկում» կենտրոնում ապաքինվել է Թուրքիայի քաղաքացի

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Հայ մասնագետները ՁԻԱՀ-ի դեղամիջոց են հայտնաբերել: Եթե կազմակերպվի ամեն տարի հարյուր հազարավոր մարդկանց մահվան պատճառ հանդիսացող ՁԻԱՀ հիվանդության դեմ հայ մասնագետների մշակած հրաշագործ դեղամիջոցի սերիական արտադրություն, դարի չարիքը կանցնի պատմությանը», այսպես է «Արմենիկում» դեղամիջոցի մասին գրում թուրքական «Աքշամ» օրաթերթը: Թուրք լրագրողը վկայակոչում է Kanal 6-ի թղթակից Գյունայ Դեղերիլիին, որն այցելել է Երեւանի «Արմենիկում» կենտրոն, զրուցել այստեղ բուժվող հիվանդների հետ, որոնց անունները չեն նշվում: Լրագրողի տվյալներով, կենտրոնում ապաքինման կուրս է անցել նաեւ Թուրքիայի քաղաքացի, որի մոտ Ստամբուլի համալսարանի բժշկական ֆակուլտետում հայտնաբերվել էին 400 հազար ՎԻՉ վարակներ: Դրանց թիվը ներկայումս նվազել է 100 հազարի: Թուրք լրագրողը ՀՀ Ազգային անվտանգության նախարարությանը կից գործող հիվանդանոցը անվտանգության արտակարգ միջոցառումների պատճառով նմանեցնում է տիեզերական կայանի: Դեղերիլիի հավաստմամբ, ընդհանուր առմամբ 152 հիվանդներ են ապաքինվել կենտրոնում, որոնց թվում են Ուկրաինայի, Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի քաղաքացիներ:

Լրագրողը նշում է, որ դեղը միանգամայն բնական բաղադրություն ունի, հիվանդին տրվում է նախ 5, ապա՝ 3 չափաբաժիններով: Այն արդյունավետ է նաեւ հեպատիտ B եւ հեպատիտ C հիվանդությունների ապաքինման համար: «Դեղի բանաձեւը հայ բժիշկներն առայժմ գաղտնի են պահում: Միջազգային բժշկական շրջանակներում ընդունելություն գտնելու պարագայում, հայերը կսկսեն դեղի լայն արտադրություն», նշում է թերթը:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ-բելառուսական ռազմական համագործակցությունն ընդլայնվում է

Բելառուսի պաշտպանության նախարար, գեներալ-գնդապետ Լեոնիդ Մալցեւը վստահ է, որ Հայաստանի եւ Բելառուսի ռազմատեխնիկական համագործակցությունը կբարելավվի: Այդ մասին նա լրագրողների հետ զրուցելիս հայտարարեց Երեւանում, ուր ժամանել է երկօրյա պաշտոնական այցով: Նրա խոսքերով, «երկու պետությունները ներկայումս մարտական հերթապահություն են իրականացնում ԱՊՀ հակաօդային պաշտպանության միացյալ համակարգի շրջանակներում»: Գեներալը նշեց, որ երկու պետությունները ռազմական ոլորտում արդեն իրավաբանական հիմք են: Լ. Մալցեւը տեղեկացրեց, որ իր մեկնումից առաջ Բելառուսի խորհրդարանի ստորին պալատը վավերացրել է ռազմական տեխնիկայի փոխադարձ մատակարարումներին վերաբերող հայ-բելառուսական

համաձայնագիրը: (2002 թ. հունիսի 6-ին Մինսկում ստորագրված փաստաթուղթը նախատեսում է, որ սպառազինությունների մշակումը, արտադրությունը, առաքումը ենթակա չեն քվոտաների եւ լիցենզավորման, իսկ ցանկերում նախատեսված ապրանքները մաքսային վճարումներից ազատվում են ինչպես Հայաստանի, այնպես էլ Բելառուսի տարածքներում-Ինտերֆաքս): Նա իր այցի գլխավոր նպատակը համարեց «գործերով այդ հիմքի հրացումը»: Գեներալի կարծիքով, «երկու երկրների միջեւ առկա է շատ լավ համագործակցություն ինչպես երկկողմ, այնպես էլ Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրի հիման վրա, եւ պայմանագրի շրջանակներում ձեռնարկվող բոլոր միջոցառումներն ուղղված են այն բանին, որ կազմակերպության կարգավիճակը, կառույցների փոխգործողություններն էապես ամրապնդվեն»:

Տես ➧ էջ 2

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

15 նորագիրներ ՀՌԱԿ «Սեւան» ակումբում

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը նոյեմբերի 20-ին հրավիրված մամլո ասուլիսի ժամանակ հայտարարեց՝ հպարտանում ենք այն փաստով, որ ամեն օր կուսակցության շարքերն ավելանում են 10-15 մարդով: 2000 թ. դեկտեմբերյան ՀՌԱԿ համագումարից հետո կուսակցության անդամների թիվն աճել է տասն անգամ: Եվ դա բնական է: Մարդիկ ընդունում են ռամկավար-ազատական գաղափարախոսությունը, հասկանում են, որ տնտեսվարման ազատ շուկայական հարաբերությունների զարգացման դեպքում միայն կարելի է ակնկալել երկրի զարգացումն ու ամրապնդումը:

Այս իրողությունը եւս մեկ անգամ հաստատվեց Սեւան քաղաքում անցած շաբաթ օրը, երբ նորագիրներ էին ընդունվում ՀՌԱԿ «Սեւան» ակումբի շարքերը: Շատ կարճ ժամանակում այստեղ ստեղծվել է կուսակցական հեղինակավոր մի կազմակերպություն, որը գաղափարական լուրջ աշխատանք է տանում կուսակցության գաղափարախոսության պարզաբանման ուղղությամբ: Զգալի աշխատանք է կատարել «Սեւան» ակումբի ատենապետ Նորիկ Խալաֆյանը:

Դա նշեցին Սեւան այցելած ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենադպիր Մեսրոպ Հարությունյանը եւ վարչության անդամ Կարեն Կակոյանը, որոնք եւ եղան ակումբի 15 նորագիրների ուխտի արարողության կնքահայրերը: Դասիարակ Մարգարիտ Փիլավչյանը, հացթուխ Նարինե Ղազարյանը, իրավաբան Գեւորգ Ղազարյանը, դասիարակ Դավիթ Սարիբեկյանը եւ մյուսները վստահություն հայտնեցին, որ իրենց կհետեւեն նոր նորագիրներ, որովհետեւ Գեղարքունիքի մարզի Սեւանի ենթաշրջանում արդեն շատ մարդիկ են հավատում ռամկավար-ազատական գաղափարախոսության գերակայությանը:

ՀՌԱԿ ատենադպիր Մեսրոպ Հարությունյանը ներկաներին ծանոթացրեց կուսակցության պատմությանը, խոսեց կուսակցության դիրքորոշումների մասին՝ առաջիկա նախագահական եւ ԱԺ ընտրությունների ժամանակ:

Ս. Մ.

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրացուցակները՝ ամենախոցելի տեղ

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 25-ին ՀՀ ԿԸՀ նախագահ Արտակ Սահրադյանի եւ Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանի նախաձեռնությամբ քաղաքապետարանում կայացել է ընտրացուցակների խնդրին նվիրված խորհրդակցություն՝ մասնակցությամբ մայրաքաղաքի համայնքների ղեկավարների եւ ՆԳՆ ներկայացուցիչների: Ինչպես ասված է ԿԸՀ մամուլի ծառայության հաղորդագրության մեջ, խորհրդակցությանը ԿԸՀ նախագահն արձանագրել է, որ, համաձայն Ընտրական օրենսգրքի, վերջիններս պատասխանատու են ընտրացուցակների կազմման, ճշգրտման եւ թերությունների վերացման համար: Նշվել է, որ ընտրացուցակների հարցը Հայաստանի համար դարձել է ընտրությունների ամենախոցելի տեղը, եւ դրա լուծման անհրաժեշտությունն առավել ընդգծված է համապետական նշանակության ընտրությունների շեմին: Ա. Սահրադյանը ուշադրություն է հրավիրել նաեւ այն հանգամանքի վրա, որ ի տարբերություն տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների, համապետական ընտրությունների ժամանակ քվեարկություն է կազմակերպվում նաեւ զինվորական կառույցներում, ուստի անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել զինծառայողների ընտրացուցակների կազմման խնդրին:

ԿԸՀ նախագահը տեղեկացրել է, որ առաջիկա ընտրությունները կլինեն միջազգային դիտորդական կառույցների ուշադրության ներքո. ըստ ամենայնի, հունվարին Հայաստան կժամանի ԵԱՀԿ երկարաժամկետ դիտորդական առաքելությունը, ընտրությունների գործընթացը կվերահսկեն միջազգային եւ տեղական դիտորդներ: Արտակ Սահրադյանն ընդգծել է, որ չպետք է թույլ տալ, որպեսզի դիտորդների եզրակացություններում առաջիկա ընտրությունները բնորոշվեն ընտրացուցակային թերությամբ:

ԿԸՀ նախագահի նախաձեռնությամբ, ընտրացուցակների հարցը քննարկվել է նաեւ հանրապետության մյուս մարզերի ղեկավարների հետ:

Խիստ հսկողություն գերեզմանատներում

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայրաքաղաքի գերեզմանատներում գողությունները բացառելու նպատակով, Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը «Բնակչության հատուկ սպասարկում» ՊՓԲԸ տնօրենին հանձնարարել է գերեզմանատներում խիստ հսկողություն սահմանել: Ըստ քաղաքապետարանի տեղեկատվության վարչության հաղորդագրության, հատկապես արձանագրվում են գերեզմանների մետաղյա պարիսպների, արձանների գողացման փաստեր:

Այս տարի Հայաստանում եղեւնիներ չեն հատվի

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ բնապահպանության նախարարության որոշմամբ, այս տարի Հայաստանում ամանորյա եղեւնիներ չեն հատվելու: Փոխարենը ներմուծվելու են Վրաստանից: Քաղաքապետարանի որոշմամբ, ներկրված ծառերի վաճառքի կետերը ընտրելու է քաղաքապետարանը՝ յուրաքանչյուր համայնքում մեկական տեղ, որտեղ պետք է պահպանվեն սանիտարական կանոնները: Այլ տեղերում վաճառվող եղեւնիները կբռնագրավվեն:

«Հայաստանն էլ կարող է դառնալ ՆԱՏՕ-ի անդամ»

Միքայել Հարությունյանի խոսքերն է վկայակոչում Բուլղարիայի ժամանակավոր հավատարմատարը

«Մենք տարիներ շարունակ մեծ անհամբերությամբ սպասում էինք այն պահին, երբ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Ջորջ Ռոբերտսոնը հայտարարեց, թե յոթ երկրներ, այդ թվում Բուլղարիան, հրավիրվում են անդամակցելու այդ դաշինքին»: Երեկ Հայաստանում Բուլղարիայի ժամանակավոր հավատարմատար Իվան Իվանչեւը լրագրողներին ասուլիսի էր հրավիրել իր երկրի ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու մոտալուտ հեռանկարի առիթով: Հիշեցնելով, որ 53-ամյա կազմակերպության պատմության մեջ սա աննախադեպ ընդարձակում է, քանզի Բուլղարիան եւ մերձբալթյան երեք երկրները, Սլովենիան, Սլովակիան, Ռումինիան 2004 թ.-ին կարող են դառնալ ՆԱՏՕ-ի լիիրավ անդամներ, Իվ. Իվանչեւը վկայակոչեց իր երկրի նախագահի կարծիքը, թե այս ընդլայնումը կարեւոր քայլ է Եվրոպայի միավորման ճանապարհին եւ համազոր է Բեռլինի պատի քանդմանը:

«Սա աննախադեպ է նաեւ Բուլղարիայի ժողովրդավարական զարգացման, նրա քաղաքական ու տնտեսական զարգացման առումով: Ու մենք 11 տարի առաջ, դեռեւս խորհրդային ռեժիմի փլուզումից հետո, մեր հավատարմությունն ենք հայտնել հյուսիսատլանտյան արժեքներին»: Չթաքցնելով իր անչափ ուրախությունն այս փաստի կապակցությամբ, հավատարմատարը խնամքով եւ մանրամասնորեն ներկայացրեց ողջ գործընթացը, որով իր երկիրն արդեն անցել է հարուստների ընտանիքին միանալու ճանապարհը եւ այն, որով պիտի անցնի: Մասնավորապես, մինչեւ ՆԱՏՕ-ի 2004 թ.-ի մայիսյան գագաթաժողով, պիտի ստորագրի մի շարք արձանագրություններ ու վավերացնի փաստաթղթեր: Ի. Վանչեւը նշեց, թե Բուլղարիան իրավունք չունի թերանալու այս պարտավորությունների կատարման ընթացքում, քանզի կարող է մերժում ստանալ լիիրավ անդամության հարցում, սա էլ, ելնելով նրանից, որ իր աշխարհաքաղաքական դիրքի կարեւորության մասին Բուլղարիայի վստահությունը կարող է զուր պատրանք լինել:

Խոսքն, ըստ դիվանագետի, վերաբերում է դեպի Կովկաս Հյուսիսատլանտյան դաշինքի հնարավոր տարածմանը: «Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն արդեն հայտարարեց ՆԱՏՕ-ին իր երկրի անդամակցության ցանկության մասին: Նման զարգացումները կարող են փոխել աշխարհաքաղաքական քարտեզը: Նման այլընտրանքային հնարավորությունների դեպքում Բուլղարիան թերեւս կորցնի իր աշխարհաքաղաքական դիրքի բացառիկությունը»: Այստեղ Ի. Իվանչեւը մի հետաքրքրական հայտարարություն արեց՝ հավաստելով, թե ՀՀ զին. գլխավոր շտաբի պետ Միքայել Հարությունյանն իր հետ մի զրույցի ժամանակ ողջունել է Բուլղարիայի ձգտումը դեպի ՆԱՏՕ եւ ասել, թե վաղ թե ուշ Հայաստանն էլ կդառնա այդ կառույցի անդամ, թեպետ այսօր նման խնդիր երկրի օրակարգում չկա:

«Հնարավոր է: Չէ՞ որ անգամ Պուտինը չբացառեց Ռուսաստանի միացումն այդ դաշինքին», ենթադրություն արեց Բուլղարիայի ներկայացուցիչը: «Իսկ եթե մեր ռուս բարեկամները բարկանում են մեր երկրի այս քայլի պատճառով», պրն Իվանչեւը պարզաբանեց, թե Բուլղարիան, լինելով փոքր երկիր, կարիք ունի ուժեղ դաշնակցի աջակցության: «Իսկ ի՞նչ է առաջարկել Ռուսաստանը մեզ վերջին 11 տարիներին: Ոչինչ»:

Լ. Գ.

Հայ-հունական միջկառավարական հանձնաժողովի 3-րդ նիստը Երեւանում

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 27-28-ը Երեւանում կգտնվի Հունաստանի Հանրապետության ԱԳ փոխնախարար, հայ-հունական միջկառավարական հանձնաժողովի համանախագահ Անդրեաս Լովերդոսի գլխավորած պատվիրակությունը:

Ինչպես հայտնում են ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, պատվիրակությունը հանդիպումներ է ունենալու ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի, ԱԺ փոխնախագահ Գագիկ Ասլանյանի, ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանի, գյուղատնտեսության նախարար Դավիթ Զադոյանի, արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի հետ:

Նոյեմբերի 28-ին «Մետրոպոլ» հյուրանոցում կայանալու է հայ-հունական միջկառավարական հանձնաժողովի 3-րդ նիստը:

Նույն օրը հունական պատվիրակությունը կայցելի Հայոց ցեղասպանության զոհերի հուշահամալիր:

Կալիֆոռնիայի համագումարում երեք հայեր

Նոյեմբերի 5-ին Կալիֆոռնիայում կայացած ընդհանուր ընտրություններում ակնառու հաջողությունների են հասել ամերիկահայերը, որոնք առաջիկա երկու տարիների ընթացքում ներկայացնելու են ընդհանրապես իրենց ընտրատարածքի եւ մասնավորապես այնտեղ բնակվող հայերի հոգսերը Կալիֆոռնիայի համագումարում, հաղորդում է ՌԱԿ Արեւմտյան Ամերիկայի պաշտոնաթերթ «Նոր օր» շաբաթաթերթի նոյեմբերի 16-ի համարը:

Ըստ լրատվության, քսանմեկերորդ (Սանտա Կլարայի շրջան), քսանվեցերորդ (Սան Ուաքին հովիտ եւ Թուղաքի շրջան) եւ քսանիններորդ (Ֆրեզնո եւ շրջակայքը) ընտրատարածքներում համապատասխանաբար ընտրվել են դեմոկրատ Ջո Սիմիթյանը (պաշտոնավարության երրորդ շրջանի համար), հանրապետական Գրեգ Աղազարյանը եւ հանրապետական Սթիվ Սամուելյանը: Երեք թեկնածուներն էլ ընտրվել են քվեների ավելի քան 60 տոկոս ապահովելով:

Հ. Օ.

Հայ-բելառուսական ռազմական համագործակցությունն ընդլայնվում է

Սկիզբը էջ 1

Բելառուսի պաշտպանության նախարարը շատ բարձր գնահատեց երկու երկրների համագործակցության մակարդակը Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրի շրջանակներում: Ինտերֆաքսի հարցին պատասխանելիս նա նշեց. «Մենք ընդհանուր դիրքորոշում ունենք բոլոր հարցերի առթիվ, եւ չեմ հիշում, որ Հայաստանն ու Բելառուսն ինչ-ինչ հարցերի առթիվ տարաձայնություններ ունեցած լինեն ԿԱՊ-ի շրջանակներում»:

Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի խոսքերով, երկու երկրների միջեւ վաղուց գոյություն ունի ռազմատեխնիկական համագործակցություն: Նրա կարծիքով, «Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների մեջ Բելառուսն արտադրում է լավագույն օպտիկան եւ թիրախները»: Նա նշեց, որ «Բելառուսում արտադրվող դետալները կարող են մի քանի անգամ երկարաձգել հայկական տանկերի, հետեւակի մարտամեքենաների օգտագործման ժամկետները»: «Այնպես որ, Հայաստանը մեծապես շահագրգռված է Բելառուսի հետ համագործակցությամբ», նշեց նա:

Լ. Մալցեւը հանդիպումներ ունեցավ Հայաստանի վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի, խորհրդարանի պաշտպանության, ազգային անվտանգության եւ ներքին գործերի հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Վահան Հովհաննիսյանի հետ, կայցելի Նուբարաշենի զորամաս: Իսկ այսօր Բելառուսի պաշտպանության նախարարը կլինի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում, կայցելի ականազերծման հումանիտար կենտրոն եւ Վազգեն Սարգսյանի անվան զինվորական ինստիտուտ, կհանդիպի Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ: Նույն օրը կավարտվի նրա այցը Հայաստանում:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Հայաստանում Ինտերֆաքսի սեփ. թղթակից

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային սարքաւորումը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN /phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՀՅԴ-ն պաշտպանի Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը

«Եղել է շուրջ 70 ելույթ, մանրամասնորեն վերլուծվել է իրավիճակը, եւ առաջիկա նախագահական ընտրություններում Ռոբերտ Քոչարյանին սատարելու որոշումն ընդունվել է միաձայն»: Երեկ ՀՅԴ Հայաստանի նոյեմբերի 22-24-ը տեղի ունեցած գերագույն ժողովի արդյունքներն էին ամփոփում կուսակցությունը ներկայացնող Աղվան Վարդանյանն ու Արմեն Ռուստամյանը: Ի դեպ, վերջինս դարձել է նույն ժողովում ընտրված տասնմեկ հոգանոց Գերագույն մարմնի ներկայացուցիչը:

Նշելով, որ նախագահական փետրվարյան ընտրություններում թեկնածուի առաջադրման հարցը ժողովի թերեւս ամենաառանցքային խնդիրն է եղել, Ա. Ռուստամյանը պարզաբանեց, թե դաշնակցական ընկերները չորս տարբերակ են քննարկել՝ պաշտպանել գործող նախագահին, առաջադրել սեփական թեկնածու, հեռանալ եւ միանալ ընդդիմության դաշտի զարգացումներին եւ, վերջապես, առհասարակ չմասնակցել ընտրություններին: Եվ, գալով համաձայնության, որ «1998 թ.-ի իշխանափոխությամբ հիմք դրվեց պետական քաղաքականության նոր ուղեգծի, որը նախորդից տարբերվում էր ոչ միայն ԼՂՀ հիմնահարցի նկատմամբ մոտեցմամբ, այլեւ պետության ներքին ու արտաքին կենսագործունեության բոլոր ոլորտներում», ՀՅԴ-ն լավագույն տարբերակ է համարել Ռոբերտ Քոչարյանի կողքին կանգնելը:

ՀՅԴ հայաստանյան առաջնորդները հավաստեցին, թե սփյուռքի իրենց կառույցների ներկայացուցիչները, անշուշտ, հյուրի կարգավիճակով, մեծ մասամբ համակարծիք էին այս որոշումն ազդարարող հայտարարության հետ: Նման քայլի գնալու խթանիչների շարքում քանիցս շեշտվեց հատկապես ԼՂ խնդիրը: «Այս իշխանությունները չեն գնացել որեւէ քայլի, որ կվտանգեր ԼՂ հարցը: Հայտարարել են, որ Ղարաբաղը երբեք չի լինի Ադրբեջանի կազմում»:

Հայտարարության մեջ ավանդական կուսակցությունը շեշտում է նաեւ, թե «դեմքով դեպի մեր ազգային արժեքները շրջված» եւ կենսագործունեության եվրոպական չափանիշներին հավատարմություն հայտնող ուղեգիծն, այնուամենայնիվ, դեռ շատ բացթողումներ ունի, մասնավորապես, կոռուպցիայի, ստվերային տնտեսության, սոցիալական անարդարության եւ բեւեռացման առկայությունը: Եվ, սրանով հանդերձ, արդեն երկրորդ անգամ պաշտպանելով Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունն ու, փաստորեն, հանդիսանալով նրա քաղաքական հենարանն, իրեն պատասխանատու է համարում մեր երկրի՝ 1993 թ.-ից որդեգրած կուրսի համար:

ՀՅԴ Հայաստանի գերագույն ժողովը քննարկել է նաեւ 2003 թ.-ի խորհրդարանական ընտրություններին կուսակցության մասնակցության հարցը: Նշելով, թե շատ բան կորոշվի նախագահական ընտրություններով, Ա. Ռուստամյանն ու Ա. Վարդանյանն, այնուամենայնիվ, վստահեցրին, թե, քանի որ Դաշնակցությունը հստակ դիմագիծ ունեցող քաղաքական ուժ է, ԱԺ ընտրությունների կգնա միայնակ:

«Կարծում ենք, մեր կուսակցությունն ունի այնպիսի ներկայություն Հայաստանում, որը թույլ է տալիս ունենալ այսօրվանից առավել զգալի կշիռ երկրի քաղաքական ասպարեզում»:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ ԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՀԵՏՈ

Հայերը վերադառնում են Թուրքմենիայից

Երեկ, վաղ առավոտյան Աշգաբաթ-Երեւան հատուկ չվերթով հայրենիք ժամանեցին Թուրքմենիայում անօրինաբար գտնվող 113 հայեր: Հայրենադարձության ակցիան իրականացվել էր Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության աջակցությամբ: Որպես դոնոր երկիր 50 հազար դոլար տրամադրել էր Նորվեգիան:

Վերադարձողները ՄՄԿ-ի հետ ստորագրել են կամավոր վերադարձի հռչակագիր: Կազմակերպությունը հոգացել է նրանց ճանապարհածախսը, Թուրքմենիայի կառավարությունը իր երկրում ոչ օրինական գտնվելու համար յուրաքանչյուրի երկու հազար դոլար տուգանքը չեղյալ է համարել: Նշենք, որ տուգանքի խնդիրն առաջացել էր 1999 թ.-ից, երբ Թուրքմենիայի եւ Հայաստանի միջեւ սկսեց գործել վիզային ռեժիմը:

Հայաստան վերադարձողներին ուղեկցում էին Թուրքմենիայում Հայաստանի դեսպան Արամ Գրիգորյանը, ՄՄԿ Թուրքմենիայի գրասենյակի ղեկավար Զորան Միլովիչը: «Գուցե սա օրինակ լինի նրանց համար, ովքեր մեկնում են՝ առանց իմանալու, թե ինչով են զբաղվելու, եւ հայտնվում են ծանր վիճակում», նշեց Արամ Գրիգորյանը եւ հույս հայտնեց, որ այս ակցիան նախադեպ կդառնա նաեւ այլ երկրների համար: Դեսպանի խոսքով, հետագայում եւս նախատեսվում է կամավոր վերադարձի կազմակերպում:

ՄՄԿ Թուրքմենիայի գրասենյակի ղեկավարն էլ ասաց, որ այսօր Ռուսաստանում Նորվեգիայի դեսպանության ներկայացուցչի հետ քննարկելու է նաեւ կամավոր վերադարձի համար նոր ֆոնդերի տրամադրման հնարավորությունները:

Թուրքմենիայում այժմ մոտ 40 հազար հայեր են ապրում՝ ավանդական սփյուռքը եւ վերջին 10-15 տարիներին ներգաղթած հայաստանցիներն ու Ադրբեջանից բռնագաղթածները: Թուրքմենական սփյուռքի շոշափելի մասն անօրինական է այնտեղ: Երեկ վերադարձածների գերակշիռ մասը Գորիսի եւ Սիսիանի տարածաշրջանից էր, վերադառնում էին ընտանիքներով, երեխաներով: Թուրքմենիայում ծանր պայմաններում են ապրել, շատերն՝ առանց աշխատանքի եւ նույնիսկ առանց ինքնաթիռի հետադարձ տոմսի հնարավորության:

Վերադարձողները թեեւ կամավոր են եկել (չնայած ՄՄԿ օժանդակությամբ վերադարձը կամավոր իրականացվեց, նրանք ենթակա էին արտաքսման եւ կարտաքսվեին), այնուամենայնիվ, ոչ լավ պայմաններից, եւ մեզ համար հետաքրքրական էր, թե արդյոք նրանք նորից չե՞ն արտագաղթի, տուն ունե՞ն, թե՞ վաճառել են: Թուրքմենիայում ՀՀ դեսպանի խոսքով, վերադարձող բոլոր ընտանիքներն էլ տուն ունեն հայրենիքում: ՄՄԿ-ի երեւանյան գրասենյակի ղեկավար Համիկ Շեֆերը նշեց, որ վերադարձածներին սկզբնական շրջանում գումար կտրամադրի: Չնայած սրան, դժվար է ասել, թե 113 ներգաղթածներից քանի՞սն իսկապես կմնան Հայաստանում:

Մեր զրուցակիցներից հրազդանցի Կարեն Հակոբյանը նշում էր, որ Թուրքմենիայում վարձով էր ապրում, ինչ աշխատանք պատահեր կատարում էր, սակայն վերջին ժամանակներում հնարավոր չէր մնալ, չէին թողնում աշխատել:

Սվետլանա Ռոստոմյանի խոսքով, իր վերադարձի պատճառն այն էր, որ երեխաների ապագան այդ երկրում անորոշ էր: Վերջին 2 տարիներին չուներ աշխատանք, ու թեեւ հայրենիքում էլ դեռեւս չի պատկերացնում, թե ինչով է զբաղվելու, սակայն գործազրկությունը հայրենիքում գերադասում է օտարության մեջ գործազրկությունից: Այն հարցին, թե նորից չի՞ բռնելու արտագաղթի ճամփան, պատասխանեց. «Ես չեմ գնա, այդ դառնությունն արդեն տեսել եմ»:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Շարժասանդուղքները կվերաբացվեն

Կասկադի տարածքում կտեղադրվի «Կատու» քանդակը

Այսօր Կասկադի սկզբնամասում Գաֆեսճյան թանգարան հիմնադրամը կտեղադրի Ջերալդ Գաֆեսճյանի ժամանակակից արվեստի թանգարանի առաջին ցուցանմուշը՝ լատինաամերիկյան հայտնի նկարիչ Ֆեռնանդո Բոտերոյի «Կատու» մոնումենտալ քանդակը: Սակայն երեւանցիներին թերեւս առավել կհետաքրքրի Կասկադի շարժասանդուղքների վերաբացումը, որոնք չեն աշխատում 1997 թ. հոկտեմբերից ի վեր: Նախատեսվում է, որ մեր համաքաղաքացիները կօգտվեն շարժասանդուղքներից շաբաթվա բոլոր օրերին՝ առավոտյան ժամը 6:30-ից մինչեւ երեկոյան ժամը 23:00-ը, եւ կօգտվեն անվճար:

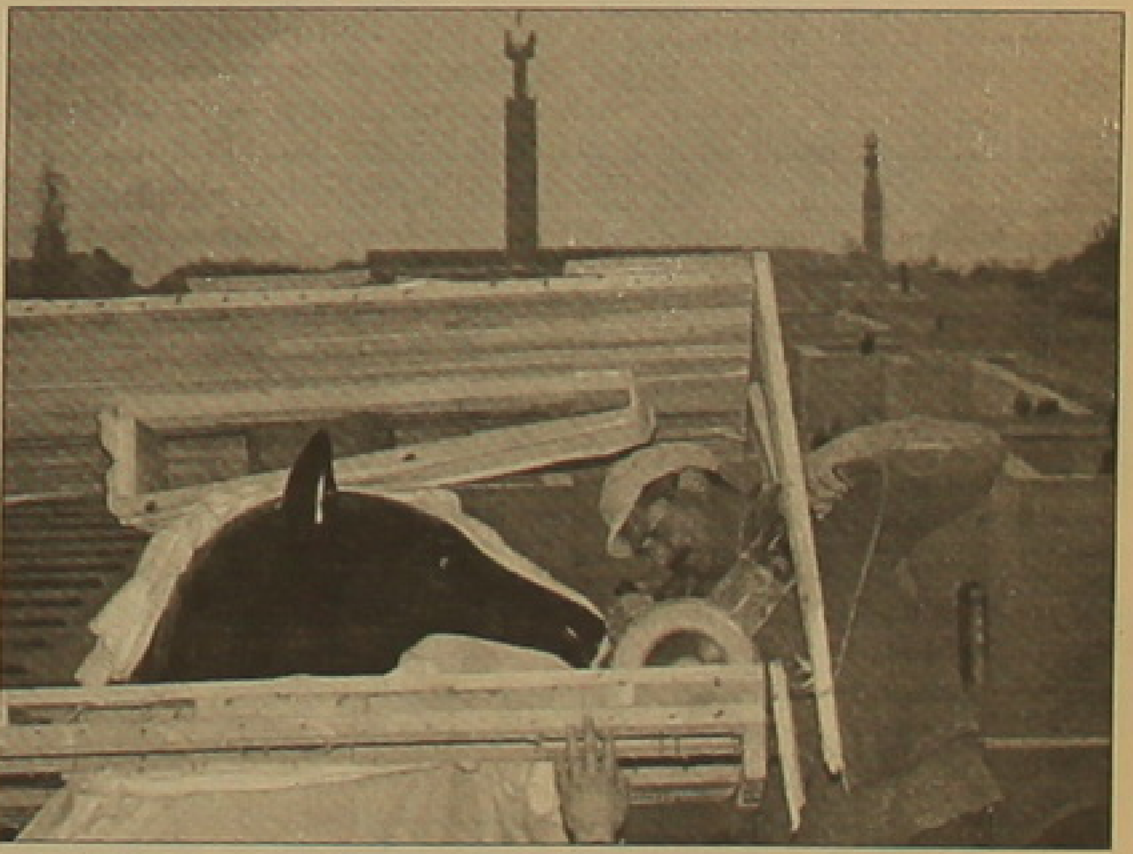

Հիշեցնենք, որ Կասկադը Գաֆեսճյան թանգարան հիմնադրամին է տրամադրվել այս տարվա մայիսին: Անցնող մի քանի ամիսների ընթացքում այդ տարածքը մաքրվեց, կանաչապատվեց: Այժմ նորոգվում են շատրվանները եւ ոռոգման համակարգը: Այդ աշխատանքների ավարտն ակնկալվում է 2003 թ. գարնանը:

Ինչ վերաբերում է թանգարանին, ապա նախագծման աշխատանքներն իրականացնող ճարտարապետի ընտրության համար հայտարարվել է միջազգային մրցույթ: Արդյունքը հայտնի կլինի դարձյալ 2003 թ. գարնանը, որից հետո կսկսվեն շինարարական աշխատանքները: Թանգարանի բացումը նախատեսված է 2006 թ., ինչի շնորհիվ Երեւանը կդառնա ժամանակակից արվեստի կարեւոր կենտրոններից մեկը:

Նշենք նաեւ, որ Ջերալդ Գաֆեսճյանն ամերիկահայ խոշոր գործարար է, Ֆլորիդայում եւ Մինեսոտայում տեղակայված ռեստորանային ցանցի, մթերք արտադրող, անշարժ գույքի ընկերությունների խոշոր բաժնետեր, ներդրումներ է կատարում այլ երկրներում: Գաֆեսճյանն իր գործունեության ընթացքում շուրջ 40 մլն դոլար է նվիրել Հայաստանին՝ հայկական խնդիրներին աջակցելու նպատակով, եւ հայտարարել իր ունեցվածքի հիմնական մասը Գաֆեսճյան թանգարան հիմնադրամին ուղղելու մասին:

Ա. Մ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Նախիջեւան» միությունն ընտրեց վարչություն եւ նախագահ

Նոյեմբերի 23-ին տեղի ունեցավ «Նախիջեւան» հայրենակցական միության հաշվետու ընտրական ժողովը, որն ընտրեց վարչություն եւ նախագահ: Միության նախագահ ընտրվեց Հայկական տեխնոլոգիական ակադեմիայի նախագահ Գագիկ Օհանյանը: Նա իր եզրափակիչ ելույթում ներկայացրեց առաջիկա անելիքները՝ հատկապես կարեւորելով Հայաստանում եւ սփյուռքում ապրող ավելի քան 350.000 նախիջեւանահայերի համախմբման ու նրանց մշակութային արժեքների պահպանության գործում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործման հարցերը:

«ՆԱԽԻՋԵՎԱՆ» ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Մոնթե Մելքոնյանի 45-ամյակին

Նոյեմբերի 25-ին Երեւանի Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական համալսարանի դահլիճում տեղի ունեցավ միջոցառում՝ նվիրված արցախյան հերոսամարտի նահատակ Մոնթե Մելքոնյանի (Ավո) ծննդյան 45-ամյակին: Հանդիսությանը մասնակցում էին Մոնթե Մելքոնյանի անվան համալսարանի պրոֆեսորա-դասախոսական կազմը, ուսանողներ եւ զինակից ընկերներ: Հարգանքի խոսք ասացին համալսարանի պրոռեկտոր Մելանյա Գասպարյանը, դասախոս, «Մոնթեական» թերթի խմբագիր Տիգրան Հովհաննիսյանը, Մովսես Գորգիսյանի այրի Ռուզաննա Գորգիսյանը, Մոնթե Մելքոնյանի անվան ռազմական վարժարանի դաստիարակչական գծով տեղակալ գնդապետ Էմիլ Միրզոյանը: Մասնակցում էր նաեւ «Մոնթեական» գրական ակումբը: Միջոցառումն ավարտվեց համալսարանի ռեկտորատի պատվերով նկարահանված Մոնթե Մելքոնյանի կյանքին ու գործունեությանը նվիրված տեսաֆիլմով:

ՇԱՐԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
Մոնթե Մելքոնյանի անվան համալսարանի լրագրության բաժին, III կուրս

Կառավարություն-«Արմենտել» հերթական մրցամարտն այսօր

Սկիզբը էջ 1

Հիշեցնենք, թե ինչպես է առաջացել այդ գումարը: Հայաստանի կառավարությունը, նախապես տեղյակ պահելով «Արմենտելի» ղեկավարությանը, վարձել էր բրիտանական «WFI կոնսալթինգ» ընկերությանը՝ ստուգելու «Արմենտելի» կողմից լիցենզիայի դրույթների եւ պայմանների կատարումը: Սակայն «Արմենտելը» նախ չի ապահովել անհրաժեշտ համագործակցությունը, հետագայում պաշտոնապես մերժել է այն, ինչի հետեւանքով «WFI կոնսալթինգը» չի կարողացել իրականացնել ստուգումները: Արդյունքում ՀՀ կառավարությունը չի կարողացել ստուգել «Արմենտելի» գործունեության համապատասխանությունը լիցենզիայի դրույթներին ու պայմաններին եւ ստիպված է եղել վճարել WFI-ին՝ կրելով վերեւում հիշատակված չափով նյութական վնաս:

Այսօր հրավիրված բաց ժողովին մասնակցելու են արդարադատության, տրանսպորտի եւ կապի նախարարները, ինչպես նաեւ «Արմենտելի» գլխավոր տնօրենը: Ամենայն հավանականությամբ, OTE-ի կողմից նյութական վնասի փոխհատուցման հարցում լուրջ խնդիրներ չեն առաջանա, եւ, ինչպես նախորդ դեպքում, հունական ընկերությունն այն կփոխհատուցի: Հիմնական խնդիրն «Արմենտելի» գործունեության համապատասխանությունն է լիցենզիային, որի խախտումների կապակցությամբ Հայաստանի կառավարությունը սպառնացել է կիրառել «օրենսդրությամբ նախատեսված պատժամիջոցներ եւ այլ կարգավորող գործողություններ»: Իսկ որ «Արմենտելը» կատարել է այդպիսի խախտումներ, կարելի է եզրակացնել նրա՝ բրիտանական ընկերության ստուգումներից հրաժարվելը: Ի վերջո, խախտումների առկայությունը հավաստող բազմաթիվ փաստեր են առկա նաեւ ԱԺ ստեղծած հատուկ եւ ՀՀ կառավարության ստեղծած միջգերատեսչական հանձնաժողովների ուսումնասիրություններում: Հուսանք, որ Հայաստանի կառավարությունը վերջապես ձեռնամուխ կլինի «Արմենտելի» կամայականություններին եւ պարտավորությունների չկատարմանը համարժեք գործողություններ ձեռնարկելուն:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

«16»-ի վանդակից դուրս՝ նոր դաշինքներ

Գեղամյանը՝ հակագեղամյանական

Արտաշես Գեղամյանը կարծես վերջապես գտավ այն քաղաքական հարթությունը, որտեղ կարող է հագուրդ տալ իր հավակնություններին։ Դրա համար իրենց միջավայրն առաջարկեցին ձախ կողմնորոշման ուժերը ի դեմս Կոմկուսի եւ «Սոցիալիստական Հայաստան» միավորման։ Սա «16»-ի ֆորմատում թերեւս առաջին դեպքն էր, երբ փաստորեն առաջին պլան էր մղվում գաղափարական ընդհանրության հարցը, որի էությունը եւս անձնական նկրտումներն են։

Ստեփան Դեմիրճյանի առաջադրումից հետո Արտաշես Գեղամյանը հասկացավ, որ ընդդիմադիր դաշտում ձեռք է բերել լուրջ ախոյան, որն անպայմանորեն շահում է իր իսկ էլեկտորատի համակրանքը, հաշվի առնելով նաեւ ՀԺԿ-ի ձախ գաղափարախոսությունը։ Փրկելու համար իր վարկանիշը եւ զերծ մնալու համար էլեկտորատը կորցնելու վտանգից Գեղամյանը պետք է գտներ այնպիսի մի միջավայր, որտեղ ինքը կարող էր միանշանակորեն լիդեր համարվել։ «16»-ի շրջանակում չկորցներ միասնական թեկնածուի թեկնածությունը, միաժամանակ զրկվեր նաեւ հնարավորինս ավելի մեծ ընտրազանգված։

Երկարատեւ պառակտումներից հետո Կոմկուսը, իսկ ՀԴԿ-ից բաժանվելուց հետո «Սոց. Հայաստանը» միաժամանակ չէին կարող չհասկանալ, որ իրենց առաջադրած ցանկացած թեկնածու անզոր է լինելու էական հաղթանակ տանել, եւ իրենք ինքնաբերաբար մղվելու են քաղաքական մեկուսացվածության գիրկը։ Այս պարագայում փրկօղակ էր Գեղամյանից կառչելու հնարավորությունը՝ անգամ հաշվի առնելով վերջինիս որակական հատկանիշները։

Ուշադրություն դարձնենք, այս ուժերից կազմված միավորումը կոչվում է «Ձախ հայրենասիրական ուժերի» դաշինք, ինչը նշանակում է, որ նրանք ընտրություններին հավակնում են գնալ միասնականորեն։ Եթե նման անվանման շուրջ արդեն կողմերի միջեւ համաձայնություն է կայացել, ապա ակնհայտորեն իրենց պոտենցիալը Գեղամյանին հանձնելու դատվճիռ է կայացրել։ Կոմկուսի արդեն առաջադրած թեկնածուն՝ Վլադիմիր Դարբինյանը հանելու է իր թեկնածությունը։ Այդ հանգամանքը նաեւ նշանակում է, որ եւ Կոմկուսը, եւ «Սոց. Հայաստանը» միանշանակորեն ընդունել են Գեղամյանի «փրկության» ծրագիրն այն պարզ պատճառով, որ հակառակ դեպքում Գեղամյանը ոչ մի գնով չի միանա այդ դաշինքին։ Եթե «Սոց. Հայաստանի» համար այս հանգամանքն այդքան էլ էական նշանակություն չունի, ապա Կոմկուսի դեպքում նշանակում է՝ հրաժարվել առաջադրած սեփական ծրագրային մոտեցումներից, այն է՝ պետական մոնոպոլիայի հաստատումից՝ տնտեսական ոլորտում, Ռուսաստան-Բելառուս միությունից՝ քաղաքական ոլորտում։ Իսկ առանց դրանց Կոմկուսը որպես գաղափարակիր կառույց, փաստորեն, դադարում է նշանակություն ունենալուց, կախման մեջ է ընկնում այլ մոտեցումներից, տվյալ դեպքում Արտաշես Գեղամյանի հավակնություններից։

Ի դեպ, վերջինս վատ հաշվարկներ չի արել. ոչ «Սոց. Հայաստանը», ոչ Կոմկուսն այն ուժերը չեն, որոնք կարող են լուրջ պահանջատեր դառնալ իր ընտրվելու դեպքում, այսինքն հետագայում իշխանությունը ձեւավորելիս նրանց կարելի է նաեւ անտեսել։ Ի վերջո, չի կարելի մոռանալ, թե ինչպես Կոմկուսը 1999 թ.-ի խորհրդարանական ընտրություններից հետո տեղեր ստացավ կառավարությունում, հետագայում սակայն զրկվեց դրանցից՝ իշխանամետ դաշտից կտրուկ անցում կատարելով դեպի ընդդիմություն։

Սակայն այս ամենը չի նշանակում, թե Գեղամյանը 100 տոկոսանոց երաշխիք ապահովեց հաղթանակի համար։ Ավելին, նա նպաստեց մի այլ նոր գործընթացի կյանքի կոչմանը, որը «մահացու» սպառնալիք կարող է դառնալ հենց իր համար։ Փաստորեն նոր դաշինքի ստեղծմամբ հաստատվեց «16»-ի միավորման սնանկությունը, ինչը մինչ այս ամեն կերպ քողարկում էին դրա անդամ կուսակցությունները՝ դրանով իսկ իրենց դնելով իբր միավորումն ամեն գնով պահպանելու արհեստական կապանքների տակ։ «16»-ը դարձել էր անտեսանելի, բայց անհրաժեշտաբար պահպանման ենթակա ձեռնաշղթա, որի արձակման պատասխանատվությունն ստանձնեց Արտաշես Գեղամյանը՝ դրանով իսկ նպաստելով մյուս կուսակցությունների վանդակից դուրս գալուն։ Հիմա ստեղծվել է այնպիսի իրավիճակ, երբ չի կարելի բացառել «16»-ի շրջանակներից նոր դաշինքների ստեղծումը, որի համար այդ ուժերը պատասխանատվությունը գցելու են «Ձախ հայրենասիրական ուժերի» դաշինքի վրա՝ փորձելով նաեւ հակակշռել վերջինիս։ Այդ մասին անուղղակի ակնարկել են «16»-ի մյուս ուժերի ներկայացուցիչները՝ նշելով, թե նոր դաշինքի ստեղծումն անակնկալ էր, ձեռք բերված համաձայնությունների խախտում։ Ավելին, եւ ՀԺԿ-ի, եւ «Հանրապետություն» կուսակցությունների ներսում աստիճանաբար կարծրանում է այն մոտեցումը, թե նախագահական ընտրություններում որեւէ ակնկալիք ունենալու լավագույն երաշխիքը ՀԺԿ-«Հանրապետություն» ֆորմատով նախընտրական դաշինքի ձեւավորումը կլինի։ Սա շատ իրատեսական է, եթե նկատենք, որ կողմերը ընտրություններին գնալու համար որպես քարոզչամիջոց խնդիր ունեն վերականգնել «Միասնություն» դաշինքը, կամ, ավելի շուտ, դրա իմիտացիան ստեղծել։ Այդպես կլինի թե ոչ, կախված է «Հանրապետություն» կուսակցության գալիք համագումարից։ Չի կարելի բացառել, որ կուսակցությունը որոշում կկայացնի պաշպանել Ստեփան Դեմիրճյանի թեկնածությունը, ինչը նախընտրական դաշինք ստեղծելու ամենաուղղակի քայլը կլինի։

Դա կխառնի նաեւ Գեղամյանի խաղաթղթերը, որովհետեւ ավելի խոշոր միավորումների պարագայում Ստեփան Դեմիրճյանն ավելի ժողովրդականություն ունի, քան ինքը, իսկ գաղտնիք չէ, որ մասնավորապես Կոմկուսի էլեկտորատի մի ստվար հատված եւս լոյալ վերաբերմունք ունի Ստեփան Դեմիրճյանի նկատմամբ։ Մինչդեռ հեղինակազրկված «16»-ը էապես նվազեցնում էր բոլորի հնարավորությունները հավասարապես։

Այլ խոսքով, այսօր կարելի է հստակ արձանագրել երեք իրողություն՝ 1. «16»-ը որպես միավորում այլեւս գոյություն չունի, 2-րդ՝ ընդդիմադիր դաշտում նոր իրավիճակ է ստեղծվել, որի պայմաններում մի քանի նախընտրական դաշինքներ ձեւավորելու նախադրյալներ են ստեղծվել։ Եվ 3-րդ՝ Կոմկուսը, «Սոց. Հայաստանն» այն մանր ու միջին ուժերից առաջիններն էին, որոնք բացահայտեցին ամեն գնով քաղաքական «ջրերի մակերեսին» մնալու եւ գալիք նախագահական ընտրությունները միայն այդ կտրվածքով դիտարկելու իրենց առաջնահերթ խնդիրները։ Իսկ դա առնվազն նշանակում է, որ քաղաքական դաշտը շնորհիվ նման գործընթացների, գլխավորները երկրորդականներից զատորոշելու փուլ է մտնում։

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Մինսկի խումբը երբեք չի քաջալերել Ադրբեջան-Ղարաբաղ երկկողմ շփումները

Հայաստանը բանակցություններում կարո՞ղ է լավագույնս պաշտպանել ղարաբաղյան կողմի շահերը

Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը «Պատերազմ, թե՞ խաղաղություն. լրջանալու պահը» հոդվածի «Առասպելներ եւ հանելուկներ» գլխում գրում է. «Ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում եմ. Հայաստանը միայն մեկ անգամ է ճնշում բանեցրել Ղարաբաղի վրա 1993 թվականին նրան համոզելով մասնակցել Մինսկի խմբի բանակցություններին, եւ այդ մասնակցությունն իրեն լիովին արդարացրել է։ Ոչ այսօր, ոչ վաղը Հայաստանը մտադիր չէ ճնշում գործադրել ԼՂ-ի վրա, Ղարաբաղի անունից որոշումներ է ընդունում միայն նրա ղեկավարությունը, բնականաբար, կրելով դրա պատասխանատվությունը ոչ միայն Ղարաբաղի բնակչության, այլեւ ողջ հայ ժողովրդի առջեւ։ Դա չի նշանակում, անշուշտ, որ Հայաստանը հրաժարվում է խորհրդակցել Ղարաբաղի իշխանությունների հետ եւ նրանց համոզել այն հարցերում, որոնք ճիշտ եւ նպատակահարմար է համարում։ Բայց միեւնույնն է, վերջնական որոշումը մնում է Ղարաբաղի իշխանություններին»։

Որպեսզի ղարաբաղյան կողմին համոզի, ճնշում բանեցնի Ստեփանակերտի վրա, հարգարժան Տեր-Պետրոսյանն անձամբ մեկնեց Ղարաբաղ։ Դա 1993 թ. գարնանն էր, եւ 1988 թ. սկսված ղարաբաղյան շարժումից հետո Հայաստանի առաջին նախագահն առաջին անգամ մեկնեց Ստեփանակերտ։ Ղարաբաղյան կողմը համաձայնեց մասնակցել Մինսկի խորհրդաժողովի բանակցություններին, սակայն, մեր տպավորությամբ, Ստեփանակերտից եվրոպական մայրաքաղաքներ մեկնող պատվիրակությունը լոկ ֆիզիկական ներկայություն էր ապահովում։ Որպես սկզբունք, Լեռնային Ղարաբաղի պատվիրակության անվան տակ հասկացվում էր նաեւ Ղարաբաղի ադրբեջանական համայնքը, որը ներկայացվում էր թմրամոլ Նիզամի Բահմանովի մակարդակով։ Այսպես, 1993 թ. օգոստոսի 9-13-ը Հռոմում կայացած խորհրդակցություններին մասնակցում էին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի անդամ 9 պետությունների, Հայաստանի, Ադրբեջանի ներկայացուցիչները, ինչպես նաեւ ղարաբաղյան կողմն Արկադի Ղուկասյանի եւ Նիզամի Բահմանովի ներկայությամբ։

Անշուշտ, ղարաբաղյան կողմը նպատակահարմար չէր գտնում մասնակցել Մինսկի խմբի բանակցություններին ելնելով հետեւյալ փաստարկներից։ Նախ, ինչպես նշեցինք, ղարաբաղյան կողմ ասելով հասկացվում էր նաեւ Ղարաբաղի ադրբեջանական համայնքը, ինչը ղարաբաղցիների համար անընդունելի էր, երկրորդ՝ Մինսկի խմբի փաստաթղթերում տեղ չէին գտնում Ստեփանակերտի առաջարկությունները։ Այն ժամանակ ԼՂՀ ՊՊԿ ղեկավար Ռոբերտ Քոչարյանը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման, երկարաժամկետ խաղաղության հասնելու ամենակարճ ճանապարհ էր տեսնում միջազգային հանրության ակտիվ աջակցությունն Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի երկկողմ բանակցություններին։ Մինչդեռ Մինսկի խումբը եւ այն տարիներին, եւ այսօր չի պաշտպանում Ադրբեջան-Ղարաբաղ երկկողմ շփումների գաղափարը։

Անդրկովկասում ընդհանրապես եւ ղարաբաղյան հակամարտության հարցում մասնավորապես, ռուսական դիվանագիտական, միջնորդական ակտիվությունն ակնհայտ դժգոհություն էր պատճառում ԱՄՆ-ին եւ Եվրոպային, այսինքն՝ Մինսկի խորհրդաժողովի «ճարտարապետներին», ովքեր հայերին եւ ադրբեջանցիներին հաշտեցնելու անհագ «ցանկություն» ունեին։ Տպավորություն էր ստեղծվում, որ Ղարաբաղի իշխանությունները եւ Ռուսաստանը հոռետեսորեն են վերաբերվում Մինսկի խորհրդաժողովի աշխատանքներին։ Անշուշտ, ղարաբաղյան հարցի միջազգայնացումը, ինչն իրականություն դարձավ նաեւ Հայաստանի ջանքերով, չէր բխում Ռուսաստանի կովկասյան քաղաքականության շահերից։ Թերեւս, Կովկասում իր ազդեցության շրջանակը փոքրանալու մտավախությունն էր պատճառը, որ Մոսկվան ձեռնամուխ եղավ Բաքու-Ստեփանակերտ անմիջական շփումներ կազմակերպելու գործին։

Նախագահ Ելցինի հատուկ հանձնարարություններով դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովը Մոսկվայում կազմակերպեց Հեյդար Ալիեւ-Ռոբերտ Քոչարյան հանդիպումը, որը պահվեց գաղտնի։ «1993 թ. սեպտեմբերի 25-ին անցկացվեց առաջին փակ, գաղտնի հանդիպումն Ալիեւի եւ Քոչարյանի միջեւ», արդեն 2001 թ. մայիսին **«Ազգին»** ասում էր Կազիմիրովը։ Թե 93-ի աշնանը Ալիեւ-Քոչարյան գաղտնի քանի հանդիպում է եղել, մենք չունենք տեղեկություններ։ Հավանաբար նման մեկ հանդիպում էլ տեղի է ունեցել ղարաբաղա-ադրբեջանական սահմանին 93-ի հոկտեմբերին։ Այդ օրերին Քոչարյանն ամերիկյան «Քրիսչըն սայնս մոնիթոր» թերթին ասում էր. «Ալիեւը թյուր կարծիք ուներ, թե իր պարտության պատճառը ոչ թե Ղարաբաղում է, այլ Ռուսաստանում»։ Ապա թերթը պնդում էր, որ 1993 թ. աշնանը ղարաբաղյան ռազմաճակատում մեկամսյա զինադադարը պայմանավորված էր Ալիեւ-Քոչարյան գաղտնի հանդիպմամբ։

Կարեւորը Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումների թիվը չէր եւ ոչ էլ գաղտնիությունը։ Կարեւորն այն էր, որ 93-ի ամռան վերջերին-աշնանը սկիզբ էին դրվել Ադրբեջան-Ղարաբաղ ուղղակի բանակցություններին, ընդ որում՝ ոչ միայն ամենաբարձր մակարդակով։ Սեպտեմբերի 13-ին Մոսկվայում տեղի ունեցան Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ ներկայացուցիչների բանակցություններ, որոնց արդյունքում Ռուսաստանի միջնորդությամբ կողմերը պայմանավորվեցին հակամարտության գոտում հրադադար պահպանել։ Ադրբեջանի ԳԽ փոխնախագահ Ջալիլովի եւ ԼՂՀ ԱԳ նախարար Ղուկասյանի այդ հանդիպումը նման բարձր մակարդակով առաջինն էր Ադրբեջան-Ղարաբաղ շփումներում։ Նույն տարվա սեպտեմբերի 23-ին ԼՂՀ Ասկերանի շրջանի սահմանագլխին տեղի ունեցավ Ադրբեջանի փոխվարչապետ Ա. Աբբասովի եւ ԼՂՀ իր պաշտոնակից Ժ. Պողոսյանի հանդիպումը։ Փաստորեն, Աբբասով-Պողոսյան հանդիպումը շարունակությունն էր Ջալիլով-Ղուկասյան հանդիպման։ Ապա երկու օր անց, ինչպես նշեցինք, տեղի ունեցավ Ալիեւ-Քոչարյան փակ, գաղտնի առաջին հանդիպումը։

1993 թ. հուլիսի վերջերին Մարտակերտում տեղի էր ունեցել երկկողմ մակարդակով եւս մեկ հանդիպում, ղարաբաղյան կողմից՝ Արկադի Ղուկասյան եւ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյան, Ադրբեջանից՝ պաշտպանության նախարարի պաշտոնակատար Սաֆար Աբիեւ եւ ԱԳՆ ներկայացուցիչ Թոֆիկ Զուլֆուգարով։

Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումները, որոնք սկիզբ են առնում 1993 թ.-ից, շարունակվում են այսօր, այն տարբերությամբ, որ Քոչարյանն արդեն Հայաստանի նախագահն է։ Ժակ Շիրակի միջնորդությամբ 2001 թ. հունվարին տեղի ունեցած Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների միջեւ հանդիպման ավարտին Քոչարյանը նշեց, որ ինքը բանակցություններում փորձում է ներկայացնել նաեւ Ղարաբաղի շահերը։

Ղարաբաղյան բանակցություններում Ռոբերտ Քոչարյանին չվստահելու հիմքեր, թերեւս չկան։ Խնդիրն այն է, թե որքանո՞վ է արդարացված Հայաստանի նախագահի՝ բանակցություններում Ղարաբաղի եւ Հայաստանի շահերը ներկայացնելու նպատակահարմարությունը։ Արդյոք Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումներում ղարաբաղյան կարգավորման մեթոդաբանությունը չի՞ փոխվում եւ արդյոք կարգավորումը չի՞ տարվում Հայաստան-Ադրբեջան հարթություն։ Արդյոք ժամանակը չէ՞ վերադառնալու բանակցություններում Բաքու-Ստեփանակերտ ֆորմատին։

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ստեղծեք Խորհրդային Միություն

Ադրբեջանցի լրագրողներին խորհուրդ է տվել Սերժ Սարգսյանը

Անցնող շաբաթ Պրահայում ավարտված ՆԱՏՕ-ի գագաթաժողովի շրջանակներում ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը «ոտքի վրա» պատասխանել է ադրբեջանցի լրագրողների հարցերին: Թարգմանաբար ներկայացնում ենք հարցուպատասխանը Բաքվի «Զերկալո» թերթից:

– Բայց դա չի համապատասխանում Հայաստանի միջազգային պարտավորություններին: Չէ՞ որ ՄԱԿ-ը Ղարաբաղը ճանաչել է Ադրբեջանի մաս:

– Ձեզ է թվում:

– Դա փաստ է:

– Ի՞նչ է նշանակում փաստ: Փաստն այն է, որ ԼՂ-ն երբեք չի եղել Ադրբեջանի կազմում: Ղարաբաղը կցվել է Ադրբեջանական ԽՍՀ-ին, եւ դրանից հետո Ադրբեջանը սկսեց հանդես գալ նման հավակնություններով: Եթե ցույց տաք գեթ մեկ տող, որտեղ նշվում է, որ մինչեւ խորհրդային Ադրբեջանի ստեղծումը Ղարաբաղը եղել է Ադրբեջանի կազմում...

– 1919 թ. Վերսալի կոնֆերանսում միջազգային հանրությունը ճանաչեց Ադրբեջանի դեմոկրատական հանրապետությունը, որի մեջ մտնում էր ոչ միայն Ղարաբաղը, այլ նաեւ Զանգեզուրը:

– Բայց դե յուրե ԼՂ-ն Ադրբեջանի կազմում է, պարզապես մնում է օկուպացիոն զորքերը դուրս բերել այնտեղից:

– Եթե ԼՂ-ն Ադրբեջանի կազմում է, այդ դեպքում ինչի՞ մասին ենք խոսում:

– Այն մասին, որ Հայաստանն իր զորքերը դուրս բերի Ադրբեջանի այդ տարածքներից:

– Գիտեք, ԼՂ պաշտպանական բանակը չափազանց ինքնավստահ է, եւ ես չեմ կարծում, թե ինչ-որ անհրաժեշտություն լինի, որ Հայաստանի բանակն այնտեղ ներկա լինի:

– Դուք պնդում էիք, որ Ղարաբաղը չի եղել Ադրբեջանի կազմում: Բայց Հայաստանի կազմում էլ երբեք չի եղել:

– Իհարկե, չի եղել: Գիտեք, Ղարաբաղն իրեն առանձին պետություն է համարում: Այսօրվա դրությամբ Հայաստանի ղեկավարությունը համարում է Ղարաբաղը ոչ Հայաստանի կազմում:

– Բայց Հայաստանը օգնում է, բյուջեով տրամադրում միջոցներ:

– Իհարկե, օգնում է: Հայաստանը ոչ միայն օգնում է: Հայաստանը պարտավոր է ԼՂ բնակչության անվտանգության երաշխիքները ստանձնել: Դա եղել է եւ կլինի այդպես: Դրանից չենք հրաժարվում:

– Դուք ցանկանում եք Ղարաբաղի միացումը Հայաստանի՞ն, թե՞ նրա անկախությունը:

– ԼՂ-ն պետք է ինքնուրույն որոշի իր կարգավիճակը: Հնարավոր չէ, որ ինչ-որ մեկը Ղարաբաղին թելադրի իր պայմանները, կարգավիճակը:

– Ադրբեջանը Ղարաբաղին առաջարկել է ինքնավարության բարձրագույն կարգավիճակ:

– Դուք գիտեք, թե ինչ է նշանակում ինքնավարության բարձրագույն կարգավիճակ: ԼՂ-ն ուներ ինքնավարության բարձրագույն կարգավիճակ, որովհետեւ ԽՍՀՄ սահմանադրության մեջ գրված էր ԼՂԻՄ-ի մասին: Դրանից հետո դուք ոչինչ չեք կարող առաջարկել: Այդ պայմաններում էլ դուք ղարաբաղցիներին արգելում էիք իրենց անվանել հայեր: Դուք էլ ի՞նչ կարող եք առաջարկել: Ես մի բան եմ խորհուրդ տալիս: Դուք ասում եք մեկ ժողովուրդ, երկու պետություն, բայց դուք ձեզ չե՞ք դնում թուրքերի կողքին: Այնպես որ, երբեք հայերին դժգոհություն մի ներկայացրեք, թե հայերն ունեն երկու պետություն:

– Հայաստանի խորհրդարանը ինչո՞ւ չեղյալ չի համարում Ղարաբաղը Հայաստանին միավորելու որոշումը, այդպիսով խախտելով պետության տարածքային ամբողջականության ճանաչման միջազգային պարտավորությունները:

– Այո, իհարկե, այդ որոշումը չեղյալ չի համարվել: Ինչո՞ւ եք ինձ հարցնում, գնացեք պատգամավորներին հարցրեք: Ես օրենսդիր մարմնի անդամ չեմ:

– Նման բան չի եղել: Դուք կարող եք նեղություն քաշել, տեսնել այդ ժամանակաշրջանի բոլոր փաստաթղթերը եւ կտեսնեք, որ խորհրդային իշխանությունը բռնի կերպով Ղարաբաղը կցել է Ադրբեջանական ԽՍՀ-ին: Եվ ընդհանրապես, եթե ցանկանում եք Ղարաբաղը վերադարձնել Ադրբեջանի կազմ, ստեղծեք Խորհրդային Միություն: Խորհրդային Միության ժամանակներում էր Ղարաբաղն Ադրբեջանի կազմում:

Սենատորները պահանջում են պարզել սաուդցիների դերը սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններում

Ամերիկացի մի խումբ սենատորներ ԱՄՆ վարչակազմին մեղադրում են, թե չի շտապում քննել Սաուդյան Արաբիայի կառավարության կապը 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ի օդահենների հետ: Որոշ տեղեկությունների համաձայն, Սաուդյան Արաբիան գաղտնի ֆինանսավորել է օդահեններից երկուսի գործունեությունը:

Դեմոկրատ Ջոզեֆ Լիբերմանը կիրակի օրը նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմին հանդիմանեց անբավարար ջանքեր գործադրելու մեջ: Հանրապետական Ջոն Մաքեյնը կասկածի տակ առավ Վաշինգտոնի դիրքորոշումը Էր Ռիադի նկատմամբ: Դեմոկրատ Չառլզ Շումերը պահանջեց, որ արդարադատության նախարարության գլխավոր տեսուչն անկախ քննություն սկսի: Լիբերմանը CBS հեռուստաալիքով հայտարարեց, որ կառավարությունը «պարտավոր է հրապարակել սաուդցիների վերաբերյալ ՀԴԲ-ի եւ ԿՀՎ-ի ստացած բոլոր տեղեկությունները»:

Սեպտեմբերի 11-ի 19 օդահեններից 15-ը սաուդցիներ էին: Ռոյթեր գործակալության տվյալներով, նրանցից առնվազն երկուսը՝ Խալեդ ալ Միհդհարը եւ Նավաֆ ալ Հազմին, ֆինանսավորվել են սաուդյան կառավարության կողմից: Սաուդյան Արաբիան կտրականապես ժխտում է մեղադրանքները: Քննությունը շարունակվում է: Սակայն սենատորներն այն համարում են անարդյունավետ եւ պահանջում են անցկացնել հատուկ ծառայություններից անկախ քննություն, որի արդյունքները պետք է հրապարակվեն: «Նույնիսկ եթե ահաբեկչություններին մասնակից է սաուդյան թագավորական ընտանիքը, ամերիկացիները պետք է իմանան այդ մասին», հայտարարեց սենատոր Ռիչարդ Շելբին NBC հեռուստաալիքով:

Օրերս «Նյուզուիքի» հրապարակած նյութերից մեկի համաձայն, հիշյալ երկու օդահենները ֆինանսական օգնություն են ստացել ԱՄՆ-ում բնակվող սաուդցի երկու ուսանողներից: Վերջիններս իրենց հերթին գումարները հանել են Վաշինգտոնում Սաուդյան Արաբիայի դեսպանի կնոջ՝ իշխանուհի Հայֆա ալ Ֆեյսալի հաշվից: Ամսական վճարումները կազմել են մոտ 2000 դոլար:

Սաուդյան թագաժառանգ իշխան Աբդուլլայի խորհրդական Ադել ալ Ջուբեյրը կիրակի օրը հեռուստատեսությամբ հայտարարություններ է արել, ժխտելով իշխանուհու եւ կառավարության կապն օդահենների հետ: Միաժամանակ նա խոստովանել է, որ իշխանուհին իրոք ֆինանսական օգնություն է ցույց տվել ԱՄՆ-ում բնակվող սաուդցի ուսանող Ուսամա Բասնանին: Հայտնի է, սակայն, որ վերջինիս ընկերը՝ սաուդցի Օմար ալ Բայումին, ծանոթ է եղել օդահեններից առնվազն երկուսի հետ:

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո Բասնանը եւ ալ Բայումին ձերբակալվել էին, բայց որոշ ժամանակ անց ազատ էին արձակվել:

Սպիտակ տան հայտարարության համաձայն, ՀԴԲ-ն շարունակում է ծավալուն քննությունն օդահենների եւ սաուդյան իշխանությունների հնարավոր կապերի առնչությամբ: Մինչդեռ Սենատի հետախուզության կոմիտեն ՀԴԲ-ին փաստորեն մեղադրում է դանդաղկոտության մեջ: Պատճառն այն է, որ ԱՄՆ-ը չի ուզում փչացնել հարաբերությունները Մերձավոր Արեւելքում իր գլխավոր դաշնակցից եւ աշխարհում խոշորագույն նավթարդյունահանող Սաուդյան Արաբիայի հետ: Սենատորները կասկածներ ունեն, թե Սաուդյան Արաբիան մինչեւ օրս հովանավորում է ԱՄՆ տարածքում գործող ահաբեկչական խմբավորումներին:

Գ. Բ.

ԻՐԱՔՅԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄ

ԱՄՆ-ն Իրաքի վրա կհարձակվի դեկտեմբերի 16-ից հետո

Մշակվում է Իրաքի հետպատերազմյան վերականգնման ծրագիր

Մինչեւ դեկտեմբերի 8-ն Իրաքը պարտավոր է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին հաշվետվություն ներկայացնել երկրում զանգվածային բնաջնջման զենքի առկայության վերաբերյալ: Անկախ այդ տեղեկատվության բովանդակությունից, ԱՄՆ վարչակազմն Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնին մեղադրելու է ստախոսության մեջ: Դրանից հետո հակաիրաքյան կոալիցիայի զորքերը լայնածավալ հարձակում կձեռնարկեն: Իրաքի տարածքի ռմբակոծումներին կհաջորդեն ցամաքային ներխուժումները Քուվեյթի եւ Թուրքիայի տարածքներից:

արդեն դժգոհություն է արտահայտում դրա կապակցությամբ: Այսպես, Իրաքի արտգործնախարար Նաջիբ Սաբրին երեկ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանին հասցեագրած նամակում գրում է, թե այդ բանաձեւն ամերիկացիներին «հնարավորություն է տալիս պատերազմ սկսել Իրաքի դեմ»:

Լրատվական գործակալությունները նաեւ տեղեկացնում են, որ հազարավոր իրաքցիներ արդեն փորձում են հեռանալ երկրից: Իշխանությունները մեկնողների առջեւ խոչընդոտներ չեն հարուցում, բայց նրանց թույլ չեն տալիս հետները վերցնելու իրենց ունեցվածքը:

Այս տեղեկություններն է հաղորդում ամերիկյան «News of the World» թերթը կիրակնօրյա համարում, ընդգծելով, որ սպասվող զով եւ պարզ եղանակը, ձմեռային երկար գիշերները «իդեալական են բարձր տեխնոլոգիական ռմբահարվածների» համար:

Պենտագոնի ներկայացուցիչը պաշտոնապես հավաստել է, որ դաշնակիցների կանոնավոր զորքերին կարող են միանալ մինչեւ 5 հազար քուրդ ապստամբներ, որոնք 2002 թ. օգոստոսից պատրաստություն են անցնում Քուվեյթի տարածքում: Այդ ջոկատների ֆինանսավորումն իրականացնում է Քուվեյթի կառավարությունը:

Արդեն Բաղդադ է ժամանել միջազգային տեսուչների 18 հոգանոց խումբը, որի մեջ մտնում են ՄԱԿ-ի դիտարկման, վերահսկման եւ տեսչական ստուգումների հանձնաժողովի 12 եւ Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության 6 ներկայացուցիչներ: Բաղդադում կիրակի օրը կազմակերպված ճեպաժողովում հայտարարվեց, որ տեսուչներն առաջին ստուգումներն անցկացնելու են նոյեմբերի 27-ից:

Միաժամանակ Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ Իրաքը թեեւ ընդունել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 1441 բանաձեւը, բայց

ԱՄՆ վարչակազմի անանուն աղբյուրներ վկայակոչելով՝ «U.S. News and World Report» հանդեսը, գրում է, որ Վաշինգտոնում արդեն մշակվում է Իրաքի հետպատերազմյան կառուցվածքի գաղտնի ծրագիր:

Սպիտակ տունը փորձում է կազմել Սադդամ Հուսեյնի տապալումից հետո ստեղծվելիք կառավարության անդամների ցանկը: Եռափուլ գաղտնի ծրագրի առթիվ Սպիտակ տանը գրեթե լիակատար համաձայնություն է տիրում:

Հանդեսի տվյալներով, առաջին փուլում Իրաքում գործելու է զինվորական վարչակարգ ամերիկացի գեներալի գլխավորությամբ: Այնուհետեւ ԱՄՆ-ի ռազմական ներկայությունն աստիճանաբար կնվազի՝ տեղը զիջելով միջազգային խաղաղապահ վարչակազմին: Երրորդ՝ վերջին փուլում իշխանությունն անցնելու է Իրաքի բազմակուսակցական կառավարությանը, որը պետք է կազմվի սահմանադրության մշակման հիմնադիր կոնգրեսի անցկացումից հետո:

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի հավանությանն արժանացած ծրագրով ենթադրվում է Իրաքի հետպատերազմյան վերականգնման նպատակով ծախսել մոտ 100 մլրդ դոլար:

ԱՆՋԱՏՈՂԱԿԱՆՆԵՐ

Ահաբեկչություն հնդկական երկու տաճարներում

15 զոհ եւ 50 վիրավոր

Կիրակի լույս երկուշաբթի գիշերը միանգամից երկու ահաբեկչություն է տեղի ունեցել Հնդկաստանի Ջամուի ու Քաշմիրի նահանգի ձմեռային մայրաքաղաք Ջամու քաղաքում: Մի խումբ ահաբեկիչներ (հավանաբար «Լաշկար է թայբա» խմբավորման անդամներ) ու երեկոյան նռնակներ են նետել հնդուիստական Ռագհունաթ տաճարում հավաքված հարյուրավոր հավատացյալների վրա, ապա ինքնաձիգներից կրակ են բացել: Ճշգրտված տվյալներով, զոհվել են 15 անձինք, այդ թվում անվտանգության ուժերի երկու աշխատակիցներ: Վիրավորվել է 50 մարդ: Ոմանց վիճակը ծանր է: Ռոյթեր գործակալության տվյալներով, փոխհրաձգությունը տեւել է մոտ 3 ժամ: Ահաբեկիչներից մեկն սպանվել է, մյուսների որոնումները շարունակվում են:

Նույն գիշեր համանման միջադեպ է տեղի ունեցել քաղաքի մեկ ուրիշ տաճարում՝ առաջինից 300 մետր հեռավորության վրա: Անվտանգության ուժերը հսկողության տակ են առել տաճարը: Գրոհայիններից մեկն սպանվել է:

Ջամու քաղաքում երեկվանից պարետային ժամ է մտցված: Կենսական նշանակություն ունեցող օբյեկտներն ուժեղ հսկողության տակ են: Ջամուի եւ Քաշմիրի նահանգը Հնդկաստանի միակ նահանգն է, որտեղ մեծամասնություն են կազմում մահմեդականները: Վերջին երկու օրվա ընթացքում իսլամիստ անջատականների գործողությունների հետեւանքով 40 անձինք են զոհվել, այդ թվում 12-ը՝ ավտոբուսի պայթյունից:

Գ. Բ.

ԱԶԳ

Սփյուռք

Երեւանում էի գտնվում առաջին անգամ: Ոգեւորվեցի՝ դիտելով Փարաջանովի մի կինոնկարը: Դժոխային շոգ էր, եւ սպասում էի, որ ժամանակն անցնի, մինչեւ կսկսվի բացօթյա ճաշկերույթը: Զբոսնում էի Սայաթ-Նովա պողոտայով: Շատ բաներ չէի իմանում այս ռեժիսորի մասին, որը սովորել էր Թբիլիսիում, աշխատել Երեւանում՝ «Հայֆիլմում» եւ Կիեւում՝ «Դովժենկոյում», ստեղծել մի քանի կինոներ, որոնց մասին խոսվում էր գերազանց գնահատականներով: Նրանք, ում ավելի ուշ հանդիպեցի Արեւելքում եւ Արեւմուտքում, Փարաջանովի մասին զրույցների ընթացքում ինձ տրամադրեցին հավաստել, որ ես չէի սխալվել, որ սովորական այս ռեժիսորը համաշխարհային կինեմատոգրաֆի վարպետներից մեկն է:

րականությունը հաճախ ներփակված են թվում:

Օրինակները շատ են: Դրանք առկա են նաեւ «Մոռացված նախնիների ստվերներում»: Հիշատակենք դրանցից մի քանիսը՝ սպիտակ թռչունների գրոհաբերումը (իրական դեպք եւ ոչ սովորական ծիսակատարություն) կարող է լինել նուրբ ակնարկ հրեշային եղեռնի մասին, որը կատարվեց դարասկզբին, երբ մեկ միլիոնից ավելի մարդիկ սպանվեցին:

Կհիշատակենք նաեւ «Թագավորի աղոթքի պահը որսից առաջ» կամ «Հանդիպումը հրեշտակի հետ», որոնցում նրբություններն առատ են, իսկ խորհրդանշականը միայն կինեմատոգրաֆիային է պատկանում, եւ միատեղ փնջելը պոեզիայի ուժի, էակների ու իրերի ծիսային շարժումը, որոնք ամբողջացնում են կադրը:

չէ, որ մենք անվանում ենք հոգեվիճակ կամ հուզական լիցք, այլ այն, որ կազմում է ամբողջականություն բովանդակության հետ, որ միասին գույն եւ դրամատիզմ լինի, ընդգրկուն, ինչպես պոեզիան, երաժշտությունը, արձակը:

«Նռան գույնի» պատումը պարզ է՝ յուրաքանչյուր պատկերից առաջ հնարավոր է ընթերցել մի քանի տող Սայաթ-Նովայի ժառանգությունից, բայց էության պատմությունը շարունակվում է կերպարների ուսումնասիրված շարժման եւ կադրի հավասարակշռության մեջ: Այն, ինչ ըմբռնում է ընկալողը, մի ուղերձի արժեք ունի, որը նա վերծանում է: Երկրաչափական շրջափակումն իր պարագծի մեջ ընդունում է միայն էական գծերը՝ այն տվյալները, որոնք պետք է կոդավորել պոետիկ մետաֆո-

ԲԱ-ԱՍՅԱՆ

Սերգեյ Փարաջանովը եւ հուզական վիճակի ազատ արձակումը

1973-ին Երեւան ժամանած ռումին նշանավոր գրողներ Էսթես Մարչել Պետրիշորը եւ բանաստեղծ Դումիտրու Մ. Իոնը եղան Հայաստանի տեսարժան վայրերում, ծանոթացան հայ ժողովրդի պատմությանը, գրականությանն ու մշակույթին, դիտեցին Սերգեյ Փարաջանովի «Նռան գույնը» կինոնկարը եւ վերադառնալով հայրենիք, Դումիտրու Մ. Իոնը «Արգես» թերթում հրապարակեց «Սերգեյ Փարաջանովը եւ հուզական վիճակի ազատ արձակումը», որը խմբագրությանն է տրամադրել բանաստեղծուհի Մեսախեն:

Նրա կինոնկարները դիտեցի բավականաչափ դժվարությամբ եւ, իհարկե, ուշացումով, բայց ի հատուցումն դրա, ուրախություն ունեցա դրանք դիտելու մեկ ամսվա ընթացքում, մի ժամանակաշրջան, երբ ինձ թվաց թե Bo Windemberg-ից եւ Սերգեյ Ուրբեսկուց հետո սա իմ վերջին մեծ հայտնությունն է: Բայց հաջորդ քայլով չմտադրվեցի հակիրճ վերապատմել կինոնկարները, ոչ էլ համեմատել այլ ռեժիսորների հետ՝ ոչ այն պատճառով, որ Փարաջանովը, վերջին հաշվով, չունի որեւէ լեզվական մոտիկություն Ֆելինիի կամ Անտոնիոնիի հետ, եւ կամ հաջորդող կինոնկարների սյուժեներն ընտրելու ձեւում «թուլություններ», որոնք նկատելի են նաեւ շվեդ Bo Windemberg-ի եւ Ուրբեսկու մոտ: Կկարողանայի պնդել, որ Փարաջանովն ի զորու է մրցել «Կոնստրուկտոր» կոչվողի՝ Ֆանտաս, պոետ եւ տրագիկ իլյուզիոնիստ կոչվողի հետ, որի հայացքներին եւ ոգուն մեծ հարազատություն ունի, բայց լավ իմանալով, որ իմ այս մտքերն ավելի կվայելեն մի բանաստեղծի, քան կինոքննադատին, փորձելու եմ առանձնացնել մի քանի մտքեր, որոնք ստուգման կարիք ունեն՝ հաշվի առնելով Սերգեյ Փարաջանովի երկու կինոնկարների անվանումները՝ «Մոռացված նախնիների ստվերները» եւ «Նռան գույնը»: Այս կինոնկարները նպատակադրված ձեւով են առանձնացված մի ավելի երկար շարքից՝ «Ուկրաինական ռապսոդիա», «Քարե ծաղիկ» եւ «Միստր»: Սրանք կինեմատոգրաֆիկ արվեստի բարձրացման հնարավորություններ են ընձեռում:

Փարաջանովը մեզ չի պատմում իրերի եւ էակների մասին այլ կերպ, քան մենք գիտենք նրանց, այլ ընդհակառակը՝ ամբողջ նյութը, ինչքան հնարավոր է, իրական է՝ եւ՛ դիմագծերը, եւ՛ մարդիկ, եւ՛ սարերը, եւ՛ անտառները, եւ՛ հավատը, եւ՛ երգերը: Այն, ինչ դառնում է ֆանտաստիկ, հենց առաջարկն է՝ նյութի վիճակը տեսնել զգացմունքների կայացման ընթացքում, առաջարկ, որի շնորհիվ հանդիսատեսը պետք է առնչվի, եւ որի միջոցով դեպի նրա զգացմունքները պետք է ուղղվեն տրամադրությունների թրթռուն ալիքները: Իրականությունը մերժված չէ՝ այն միայն ձեւափոխված է: Կադրի միասնության մեջ զգում ես մի էակի շարժումը մի որոշակի ծիսակատարությունից հետո, եւ այդ պահին մարդու տրամադրությունները պաշարված են երաժշտական, բանաստեղծական բնույթի զգացմունքների ալիքների կողմից: Այդպիսով, Իվանի լռությունը Պալագնայի հետ ամուսնանալուց առաջ դառնում է յուրօրինակ մերկությունը Քրիստոսի, այնպես, ինչպես ինքն է ատակու վրա՝ սրբապատկերներում: Իհարկե, տրամադրություններն ընկալում ենք մի կոդի վերծանման պահին, որն այնքան էլ զերծ չէ բարդություններից: «Նռան գույնը» կինոնկարում պատկերը եւ պոետիկ պարբե-

Կան պահեր, երբ լռությունը հաղթանակում է, բայց էկրանի վրա իր տեղը չի գտնում, որովհետեւ շարժումը, տարածքի շարժումը, տարածքի երաժշտությունը եւ մետաֆորը մանրամասների ճոխությամբ են պատմում դեպքերի, վիճակների եւ ոգու մասին:

... Փարաջանովի կինոնկարը մտորումների կինոնկար է: «Թագավորի աղոթքի պահը որսից առաջ» տեսարանն ավիլինկոսի վեհությունից մաս ունի, որը որոնելով ուկին, հայտնաբերում է արժեքավոր դեղամիջոցներ: Ձիերի պարը, հագուստների նրբին թրթիռը, աղոթքը՝ մատուցված մի դաշտում, ուր միահյուսվում են ինչ-որ բլուրների գծեր, գնդակով խաղն ախեսուարներն են ֆանտաստիկ տեսարանի: Աղոթքը վերածվում է սպանելով զվարճության գնացող մարդու ներքին ողբի:

«Մոռացված նախնիների ստվերների» ռիթմերի ազդեցությունը մեղմանում-հանգստանում է «Նռան գույնում»: Երաժշտական ռիթմավորումը թվում է, թե լռված է, բայց սիմվոլների շղթան այժմ Փարաջանովի կինոնկարում օրենքի ուժ ունի: Առաջին կինոնկարում այսպիսի շարադրանքը միայն փորձարկում է՝ բավական է հիշել Պետրիկի մահը, սգո թափորի անցումը սպիտակ հողից, Իվանի մահը, կամ «Հրեղեն ձիեր» կայծակնահարումը: Լավ դիտելով՝ «Մոռացված նախնիների ստվերների» տիեզերքը լռված է, բայց այնպես, ինչպես խոստովանում է հեղինակը՝ մի քանի բաներ պետք է պահվեին հեսագայի համար, եւ այն, ինչը պետք է պահել, հենց իրականության կերպարանափոխման ուժն է:

«Նռան գույնն» ամենագեղեցիկ գունավոր կինոնկարն է, որ ես երբեւէ տեսել եմ: Քեզ կարող էր տրամադրություն տալ, թե օդը, որ շնչում ես, լի է կյանքով, որով եւ ազնվացնում, պաշտում ես նրան:

Հաստատ համոզված եմ, պլաստիկ ստեղծագործության մեջ գույնն այն

րի ձեւով: Կադրը դադարում է գրական նախադասության իլյուստրացիան լինելուց: Նա կադրին միայն հաղորդում է իրադարձությունների տրամաբանական ծավալումը, որը տեղի է ունենում ժամանակի եւ տարածության մի հատվածում: Մետաֆորի բացահայտումը, տրամադրությունների ստեղծումը, ի վերջո, որպես արդյունք ունեն զգացմունքների ազատ արձակումը: Այս ուղին ավելի բարդ է, քան կինեմատոգրաֆիկ իլյուստրացված վեպերի դեպքում:

Սերգեյ Փարաջանովը «Նռան գույնում» որոշում է պատմել հայերի եւ վրացիների կյանքի ու սովորույթների մասին՝ վերցնելով միջնադարի վերջին պատմության մի էջը), նկատի ունենալով մեծ Սայաթ-Նովայի սիրո պատմությունը: Նա որոնում է խորքերում, մարդկային մագմայի հուզմունքներում, պոռթկումներում այն ամենը, ինչ անտեղյակի աչքը չի նկատում, նա հայտնաբերում է մարդու եւ նրա բնազդի փոփոխումների մեխանիզմները՝ արդյունքն անսպասելի է ու զարմանալի: Կյանքը կոմպլեքսային մետաֆորի տեսք է ստանում, իսկ կինեմատոգրաֆիական փորձառությունը՝ արվեստի գործի իմաստ: Որպես արվեստագետ, քեզ կարող է հետաքրքրել միայն երեւույթների կայացումը, մի տարածք կայացած երեւույթների, իրերի, որն այլեւս չի կարող ծնվել մի ինչ-որ արվեստում: Այս բանը հիանալիորեն հասկացել է Սերգեյ Փարաջանովը: Նա այն արվեստագետն է, որ միշտ էլել, սկսել է գրական այնպիսի տեքստերից, որոնք ունեն պոեզիայի մեծ մասնաբաժին: Թվում է, թե նրան հետաքրքրել է միայն այն ուժը, որն ի վիճակի է մարդու մեջ հրահրել նրա գերագույն վիճակը՝ հուզմունքի վիճակը:

Ռումիներենից թարգմանեց՝
ՄԱՌՈՒԿ Ֆ. ՄԱՌՈՒԿՅԱՆԸ
«Արգես», 1973, 8-րդ ամիս, հ. 2

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

Թուրքերենով լույս տեսավ Վիլյամ Սարոյանի գիրքը

Օրերս Ստամբուլում լույս է տեսել ամերիկահայ աշխարհահռչակ գրող Վիլյամ Սարոյանի «Մարդկային կատակերգություն» վեպի թուրքերեն թարգմանությունը (թարգմանիչ՝ Բերիլ Էյուօղլու): Թուրքական ԶԼՄ-ները վկայակոչելով, «Արմինֆո» գործակալությունը հաղորդում է, որ սա «Մարդկային կատակերգության» երկրորդ թարգմանությունն է: Առաջինը լույս է տեսել 1944 թ.: Այս գործը հրատարակել է «Արաս» հրատարակչությունը, որը Թուրքիայում գործող հայկական հազվագյուտ հրատարակչություններից մեկն է: «Արասը» «պատուհան է դեպի հայ գրականություն»:

ՄՈՍԿՎԱ

Արմեն Ջիգարխանյանի թատրոնը տանիք ունեցավ

Արմեն Ջիգարխանյանի ղեկավարած Մոսկվայի դրամատիկական թատրոնը, որն արդեն ութ տարի տեղից տեղ էր տեղափոխվում, ի վերջո սեփական տանիք ունեցավ: Լոմոնոսովի պողոտայում գտնվող, այժմ արդեն նախկին «Պրոգրես» կինոթատրոնը վերասարքավորվել է որպես թատրոնի շենք: Նորամուտի օրը Արմեն Ջիգարխանյանը ներկայացնելու է իր գիրքը՝ «Ես մենավոր ծաղրածու եմ», իսկ թատերախումբը բեմադրելու է Էդվարդ Ռաձինսկու «Նա՝ սիրո եւ մահվան բացակայության ժամանակ» պիեսը (ռեժիսոր՝ Յուրի Իոֆֆե):

ԵԿԵՂԵՑԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նորից շունչ ու հոգի առավ Սբ. Հակոբ եկեղեցին

Արարատի մարզի Դավալու (այժմ՝ Արարատ) գյուղում, 18-րդ դարում կառուցված Սբ. Հակոբ եկեղեցին բազիլիկ ոճի, մեկ զանգակատնով դասական եկեղեցիների շարքին է դասվում: Խորհրդային շրջանում, շատ եկեղեցիների նման, սա նույնպես օտարվեց հավատացյալներից ու վերածվեց ցորենի, գարու պահեստի:

1932 թ. Սբ. Հակոբ եկեղեցին դադարել է գործելուց: 1988 թ. եկեղեցու մոմավաճառն իր որդու՝ Սարգսի հետ դիմում է Վազգեն Առաջին կաթողիկոսին՝ եկեղեցին վերաբացելու խնդրանքով: Քարգործ վարպետ Սարգիս Նազարեթյանը եկեղեցու բակում կանգնեցնում է ֆիդայիների հիշատակին նվիրված հուշակոթող, իսկ գյուղի կոլտնտեսության նախագահը բնակչության հետ վերանորոգում են եկեղեցու տանիքը: 88-ից բացվում են եկեղեցու դռները: Սակայն եկեղեցին անմխիթար վիճակում էր, քանդված էր պատարագի Սուրբ սեղանը, խոնավությունից պատերը ճաքել էին, իսկ առաստաղը ուր որ է փլվելու էր:

Երեք տարի առաջ Սբ. Հակոբ եկեղեցու հոգեւոր հովիվ է նշանակվել Հովհաննես վրդ. Հովհաննիսյանը, որն առաջին պատարագի ժամանակ ուխտ է անում եկեղեցին անմխիթար վիճակից դուրս բերել: 2002 թ. նրան ձեռք են մեկնում Յուրա եւ Կարեն Ղազարյանները:

Ավերածություններին այսօր արդեն փոխարինում են մարմարե սալահատակը, նորացած դռները, վերանորոգված Սուրբ սեղանը: Այս բոլոր աշխատանքները մի քանի ամսում հնարավոր եղավ իրականացնել Արարատի ցեմենտի գործարանի տնօրեն Գագիկ Գասպարյանի, «Աշտարակ կաթի» տնօրեն Աշոտ Աղոյանի, «Վեդի Ալկոյի» տնօրեն Մանվել Ղազարյանի, քարգործ վարպետ Սարգիս Նազարեթյանի եւ գյուղի շինարարների ջանքերով: Իսկ քանդակագործ Հարություն Վահանյանն էլ հավաստիացրեց, որ շատ շուտով եկեղեցու զանգը կկախվի, որը վերանորոգում է Ռաֆիկ Վարդանյանը:

Երեկ Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ եպս. Կճոյանի ձեռամբ օծվեցին Սբ. Հակոբ եկեղեցու Սուրբ սեղանը, Սուրբ Աստվածամոր պատկերը եւ Սուրբ Հակոբի պատկերով կտավները: Օրվա պատարագիչն էր Հովհաննես վրդ. Հովհաննիսյանը, որն էլ օրհնելով սուրբ մասաղը՝ հրամցրեց հավատացյալներին:

Արարատի մարզում գործող Սբ. Թովմաս Առաքյալ, Սբ. Հովհաննես, Կաթողիկե խաչ, Սբ. Նշան մատուռ-աղոթատների մեջ այսուհետ Սբ. Հակոբ եկեղեցին կենտրոնականը կլինի:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Վարշավայում ընթացող ծանրամարտի աշխարհի առաջնությունում անհաջող հանդես եկան հայաստանցի երկու ներկայացուցիչները՝ Տիգրան Քամալյանը (85 կգ) եւ Վիգեն Խաչատրյանը (77 կգ), որոնք առանձին վարժություններում չկարողացան բարձրացնել նախատեսված ծանրությունը եւ 0 ստացան: Այժմ մեր գլխավոր հույսը գերծանր քաշային Աշոտ Դանիելյանն է, որն այսօր դուրս կգա մրցահարթակ:

Հայաստանցի ծանրորդների անհաջող ելույթները

Ավստրալիան ներկայացնող Ալեխան Կարապետյանը 4-րդն էր

Մինչեւ 77 կգ քաշային ծանրորդների մրցաշարի մեկնարկը հաջող էր 23-ամյա Վիգեն Խաչատրյանի համար: Պոկում վարժության բոլոր 3 մոտեցումներն էլ ծանրաձողին արդյունավետ էին: Հաջորդաբար հաղթահարելով 155, 160 եւ 162,5 կգ ծանրությունները, Վիգենը գրավեց 5-րդ տեղը՝ 10 կգ-ով զիջելով փոքր ոսկե մեդալին արժանացած չին ծանրորդ Հոնգլի Լիին: Արծաթե եւ բրոնզե մեդալները բաժին հասան բուլղարացի Գեորգի Մարկովին (170 կգ) եւ իրանցի Հուսեյն Բարխանին (165 կգ):

Ցավոք, հրում վարժությունում Վիգենը չկարողացավ բարձրացնել 190 կգ-անոց ծանրաձողը եւ 0 ստացավ: Այլապես նա կարող էր տեղ գրավել լավագույն տասնյակում: Իսկ բոլորից հաջողը ռուսաստանցի Օլեգ Պերեպեչենովի ելույթն էր: Հրում վարժության աշխարհի ռեկորդակիրը (210 կգ) ցույց տվեց 202,5 կգ արդյունք, ընդ որում 3-րդ մոտեցման ժամանակ չկարողացավ իրեն ենթարկել 207,5 կգ-անոց ծանրաձողը, այլապես նա երկամարտում կդառնար հաղթող: Օլեգը բավարարվեց արծաթե մեդալով՝ 367,5 կգ (165+202,5)՝ 2,5 կգ-ով զիջելով աշխարհի չեմպիոնի կոչմանն արժանացած Գեորգի Մարկովին՝ 370 կգ (170+200): Հետաքրքրական է, որ հրում վարժությունում 3 մարզիկներ՝ թուրք Արաբացիօղլուն, Մարկովն ու Բարխանը ցույց էին տվել միեւնույն արդյունքը (200 կգ), եւ ընդամենը 100 գրամ ավելի քաշը իրանցուն զրկեց մեդալից: Փոխարենը Բարխանը դարձավ բրոնզե մեդալակիր երկամարտում՝ 365 կգ (165+200):

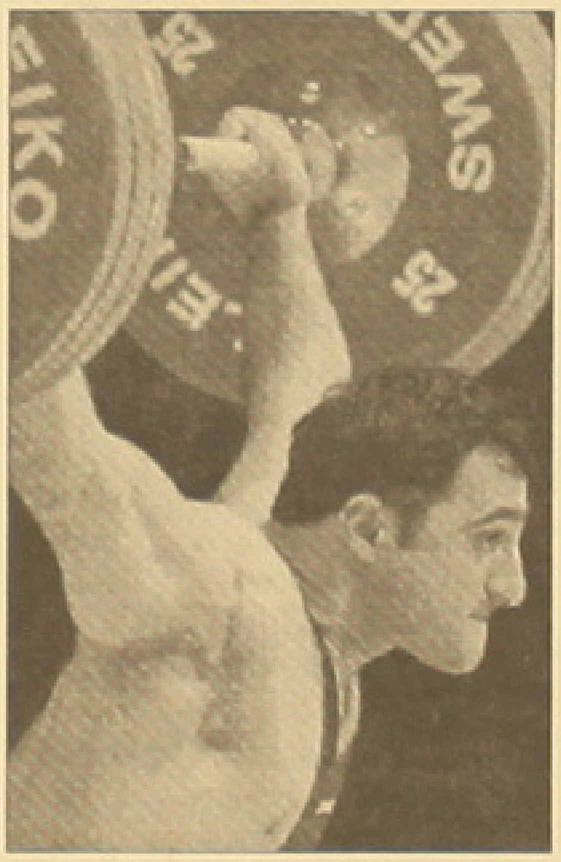

Գեորգի Ասանիձե

Մինչեւ 85 կգ ծանրորդների մրցավեճում 20-ամյա Տիգրան Քամալյանն անհաջողության մատնվեց պոկում վարժությունում՝ չկարողանալով բարձրացնել 150 կգ-անոց ծանրաձողը: Իսկ հրում վարժությունում բավարարվեց համեստ արդյունքով (195 կգ)՝ 13-րդ տեղ:

Չեմպիոնի տիտղոսը նվաճեց բուլղարացի Զլատան Վասիլեւը՝ 385 կգ (167,5+217,5): Ընդ որում, պոկում վարժությունում Վասիլեւի արդյունքը միայն 6-րդն էր, ինչը 10 կգ-ով զիջում էր առաջինը ճանաչված վրաց ծանրորդ Գեորգի Ասանիձեի ցուցանիշը (2-րդ տեղում ալբանացի Լիրիան Սուլին էր՝ 175 կգ, 3-րդը բելառուսցի Ռուսլան Նովիկաուն էր՝ 172,5 կգ: Սակայն հրումում Վասիլեւը գերազանց հանդես եկավ (217,5 կգ): Այս անգամ արդեն նրա արդյունքը 10 կգ-ով ավելի էր 2-րդ տեղը գրաված Նովիկաուի ցուցանիշից: Ընդ որում, 3-րդ մոտեցման ժամանակ Վասիլեւը պատվիրեց համաշխարհային ռեկորդը գերազանցող քաշ (220 կգ), սակայն չկարողացավ բարձրացնել: Երկամարտում 385 կգ (177,5+207,5) արդյունքի հասավ նաեւ Գեորգի Ասանիձեն, սակայն անձնական 1,450 կգ ավելի քաշի պատճառով գրավեց 2-րդ տեղը: Բրոնզե մրցանակակիր դարձավ Ռուսլան Նովիկաուն: Շնորհիվ ավելի պակաս անձնական քաշի, նա գերազանցեց ալբանացի Լիրիան Սուլիին՝ 380 կգ (172,5+207,5):

Հայաստանցի երկու ծանրորդների ելույթների տխուր ֆոնի վրա հաջող էր ներկայում Ավստրալիայում բնակվող գյումրեցի Ալեխան Կարապետյանի ցուցանիշը: Մինչեւ 94 կգ ծանրորդների մրցավեճում Ալեխանը երկամարտի 382,5 կգ (175+207,5) արդյունքով 4-րդն էր: Առանձին վարժություններում հայ ծանրորդը գրավեց 4-րդ (175 կգ) եւ 5-րդ (207,5 կգ) տեղերը: Ընդ որում, եթե նա առանձին վարժություններում կարողանար բոլոր փորձերը հաջողությամբ ավարտել, ապա կդառնար մրցանակակիր: Իսկ չեմպիոնի տիտղոսին արժանացավ ադրբեջանցի Նիզամի Փաշաեւը՝ 392,5 կգ (177,5+215): Արծաթե մեդալակիրը բուլղարացի Միլեն Դոբրեւն էր՝ 385 կգ (175+212,5), բրոնզը բաժին հասավ գերմանացի Օլիվեր Կարուզոյին՝ 387,5 կգ (180+207,5):

Կանանց մինչեւ 69 կգ քաշային կարգում չեմպիոնուհու կոչմանն արժանացավ թայլանդցի Պավինա Թոնգսուկը՝ 260 կգ (112,5+147,5): 2-րդը ռուսաստանցի Վալենտինա Պոպովան էր՝ 257,5 կգ (115+142,5), որի արդյունքը լավագույնն էր պոկում վարժությունում (115 կգ): Բրոնզե մեդալը նվաճեց եգիպտացի Նահլա Ռամադանը՝ 245 կգ (110+135):

Մինչեւ 75 կգ քաշայինների մրցավեճում հաջողությունն ուղեկցեց ռուսաստանցի Սվետլանա Խաբիրովային՝ 262,5 կգ (117,5+145): Մրցանակային եռյակում տեղ զբաղեցրին նաեւ չինացի Ռուիփինգ Սունը (260 կգ) եւ ռուսաստանցի Լյուդմիլա Արեֆեւան (237,5 կգ): 75 կգ-ից ավելի քաշ ունեցողների մրցավեճում լավագույնը լեհ մարզուհի Ագաթա Վրոբելն էր՝ 287,5 կգ (120+162,5): Արծաթե մեդալին արժանացավ ռուսաստանցի Ալբինա Խոմիչը՝ 282,5 կգ (132,5+150): Բրոնզե մրցանակակիր չին մարզուհի Գոնգհոնգ Թանգի արդյունքն է 277,5 կգ (117,5+160):

Առջեւում Կլիչկո-Լյուիս մենամարտն է

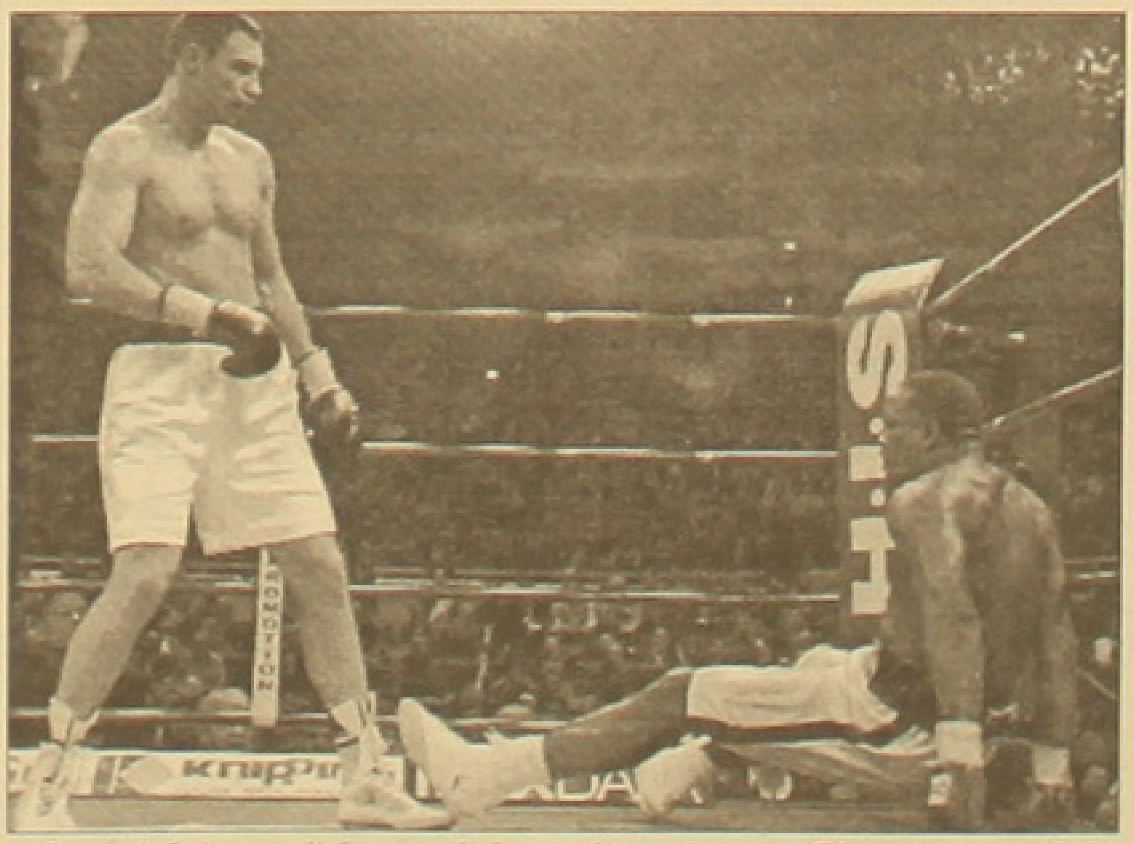

Պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի համաշխարհային ասոցիացիայի վարկածով գերծանր քաշում աշխարհի չեմպիոն, ուկրաինացի Վիտալի Կլիչկոն պահպանեց իր տիտղոսը՝ 10-րդ ռաունդում տեխնիկական նոկաուտի ենթարկելով ամերիկացի Լարի Դոնալդին: Այդ հաղթանակի շնորհիվ Կլիչկոն իրավունք ստացավ մենամարտելու բռնցքամարտի համաշխարհային խորհրդի վարկածով աշխարհի չեմպիոն բրիտանացի Լեննոքս Լյուիսի հետ:

Լարի Դոնալդի հետ մենամարտում Կլիչկոն շոշափելի առավելություն ուներ եւ հաճախակի աջով ուժգին հարվածներ էր հասցնում մրցակցին: 8-րդ ռաունդում Դոնալդն առաջին անգամ հայտնվեց ռինգի հատակին, իսկ 10-րդում եւս 3 անգամ հայտնվեց նման իրավիճակում: Երբ 3-րդ անգամ Լարին վեր կացավ, նրա ծնկները դողում էին: Նման իրավիճակում մրցավարն արդարացիորեն դադարեցրեց մենամարտը՝ տեխնիկական նոկաուտ գրանցելով: Այսպիսով, Վիտալի Կլիչկոն պրոֆեսիոնալ ռինգում իր 32-րդ մենամարտը շահեց, որից 31-ը՝ նոկաուտով:

Հարկ է նշել, որ մինչ այդ մենամարտը, դեռ ոչ մեկին չէր հաջողվել նոկաուտի ենթարկել Դոնալդին: Ինչպես մենամարտից հետո նշել է Կլիչկոն, Դոնալդը ռինգում շատ արագ է տեղաշարժվում, ուստի դժվար է նրան ուժգին ու դիպուկ հարվածով գետին տապալել: Կլիչկոյի մենեջեր Կլաուս Պետեր Կոլը հանդիպումից հետո նշել է, որ հաջորդ շաբաթ պետք է հանդիպեն Լյուիսի ներկայացուցիչների հետ եւ քննարկեն առաջիկա մենամարտի պայմանները: Նախատեսվում է Լյուիս-Կլիչկո մենամարտն անցկացնել 3-4 ամսից:

Տիգրան Պետրոսյանը մոտ էր հաջողությանը

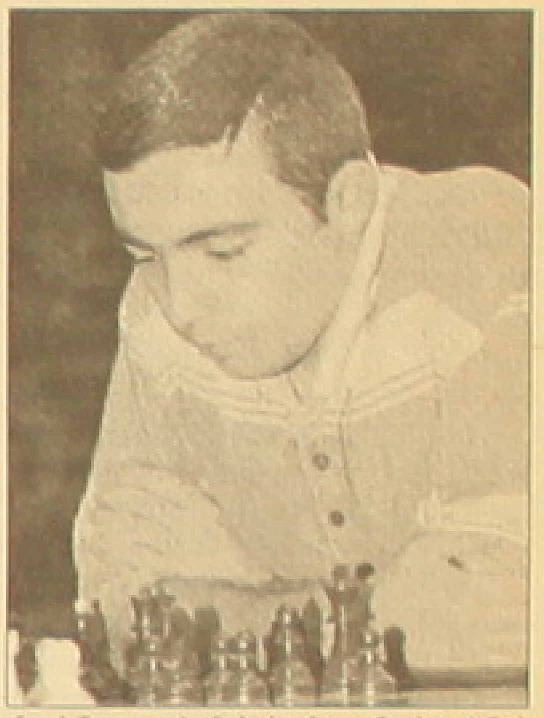

Հունաստանի Հերակլիո քաղաքում մրցավեճն ավարտեցին տարիքային տարբեր խմբերի շախմատի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը վիճարկող պատանիներն ու աղջիկները: Հայաստանի 10 ներկայացուցիչներից բոլորից հաջողը Տիգրան Պետրոսյանի ելույթն էր: Նա մինչեւ 18 տարեկան պատանիների մրցաշարում 11 հնարավորից վաստակեց 8 միավոր եւ գրավեց պատվավոր 4-րդ տեղը: Տիգրանը շատ մոտ էր մրցանակակիր դառնալուն: 9-րդ տուրում հայ շախմատիստը պարտության մատնեց ֆրանսիացի Մաքսիմ Քորնեթին: 10-րդ տուրում կայացավ սկզբունքային նշանակություն ունեցող հանդիպումն առաջատարներից մեկի՝ հունգարացի Ֆերենց Բերկեշի հետ: Ցավոք, Տիգրանը պարտվեց, ինչն էլ ճակատագրական եղավ հայ շախմատիստի համար՝ զրկելով նրան մրցանակային տեղից: Ճիշտ է, ավարտական տուրում Պետրոսյանը հաղթեց հոլանդացի Յան Վեռլեին եւ հնդիկ շախմատիստ Պենտալա Հարիկրիշնայի եւ ֆիլիպինցի Մարկ Պարագուայի հետ վաստակեց հավասար՝ 8-ական միավոր, սակայն գործակիցների աղյուսակով բրոնզե մեդալը զիջեց Հարիկրիշնային: Իսկ չեմպիոնի կոչմանն արժանացավ հունգարացի Բերկեշը, որը 9 միավորով գրավեց առաջին տեղը: Նույնքան միավոր էր վաստակել նաեւ ադրբեջանցի Շահրիար Մամեդյարովը: Իհարկե ցավալի է, որ Տիգրան Պետրոսյանը ձեռքից բաց թողեց մրցանակակիր դառնալու հիանալի հնարավորությունը, սակայն 4-րդ տեղն էլ շնորհալի շախմատիստի, Սմբատ Լպուտյանի շախմատային ակադեմիայի ունկնդրի համար, կարծում ենք, բարձր արդյունք է: Հիշեցնենք, որ Պետրոսյանը վատ հանդես չեկավ նաեւ շախմատի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնությունում, որտեղ 10 մասնակիցների մեջ 6-րդն էր:

Հաջող պետք է համարել նաեւ Արման Փաշիկյանի ելույթը: Մինչեւ 16 տարեկանների մրցաշարում Արմանը 7,5 միավորով գրավեց 10-րդ տեղը՝ ընդամենը մեկ միավորով զիջելով առաջին երկու հորիզոնականները զբաղեցրած Լեւան Պանցուլայային (Վրաստան) եւ Լեոնիդ Գերժոյին (Իսրայել): 5 շախմատիստներ վաստակեցին 8-ական միավոր: Գործակիցներով բրոնզե մեդալը բաժին հասավ լեհ շախմատիստ Ռադոսլավ Վոյտաշեկին:

Վահրամ Մեժլումյանը (մինչեւ 14 տարեկաններ) եւ Գրիգոր Դիլանյանը (մինչեւ 10 տարեկաններ) 6,5-ական միավորով գրավեցին 29-րդ տեղը, իսկ Ռոբերտ Հովհաննիսյանը մինչեւ 12 տարեկանների մրցումներում 7 միավորով 24-րդն էր: Նրանց արդյունքը կարելի է լավ համարել՝ հաշվի առնելով մրցակիցների քանակը եւ մրցաշարային փորձի պակասը: Տարիքային այդ խմբերի մրցանակային եռյակները հետեւյալ տեսքն ունեն.

Մինչեւ 10 տարեկաններ
1. Էլթաջ Սաֆարլի (Ադրբեջան)՝ 9,5
2. Դինգ Լիրեն (Չինաստան)՝ 9,5
3. Սանան Սյուգիրով (Ռուսաստան)՝ 9

Մինչեւ 12 տարեկաններ
1. Յան Նեպոմնյաշչի (Ռուսաստան)՝ 9
2. Մագնուս Կարլսեն (Նորվեգիա)՝ 9
3. Դեւիդ Հաուել (Անգլիա)՝ 8,5

Մինչեւ 14 տարեկաններ
1. Լուկա Լենիչ (Սլովենիա)՝ 9
2. Ռոհիթ (Հնդկաստան)՝ 8,5
3. Դավիթ Ժոժուա (Վրաստան)՝ 8

Աղջիկների մրցաշարում 6-ական միավոր վաստակեցին Լուսինե Ամրեսյանը (մինչեւ 18 տ., 23-րդ տեղ), Սիրանուշ Անդրեասյանը (մինչեւ 16 տ., 25-րդ տեղ) եւ Վարդուհի Քալաշյանը (մինչեւ 12 տ., 31-րդ տեղ): Մինչեւ 14 տարեկանների մրցաշարում Լուսինե Ալավերդյանը 5,5 միավորով գրավեց 38-րդ տեղը, իսկ Տաթեւ Գասպարյանը (մինչեւ 10 տարեկաններ) 5 միավորով 48-րդն էր:

Մրցանակային եռյակները հետեւյալ տեսքն ունեն.

Մինչեւ 10 տարեկաններ
1. Լարա Ստոկ (Խորվաթիա)՝ 9,5
2. Պուր Հեջազի (Իրան)՝ 9
3. Յովանա Վոյնովիչ (Հարավսլավիա)՝ 9

Մինչեւ 12 տարեկաններ
1. Տան Չժոնկի (Չինաստան)՝ 9
2. Աննա Մուզիչուկ (Ուկրաինա)՝ 8,5
3. Դրոնավալի Հարիկա (Հնդկաստան)՝ 8

Մինչեւ 14 տարեկաններ
1. Լաուրա Ռոգուլե (Լատվիա)՝ 9,5
2. Պոլինա Մալիշեւա (Ռուսաստան)՝ 9
3. Պուր Հասիյան (Իրան)՝ 8

Մինչեւ 16 տարեկաններ
1. Տամարա Չիստյակովա (Ռուսաստան)՝ 9
2. Նանա Ձագնիձե (Վրաստան)՝ 9
3. Մարինա Ֆոմինիխ (Ռուսաստան)՝ 8

Մինչեւ 18 տարեկաններ
1. Էլիզաբեթ Պոյտց (Գերմանիա)՝ 8,5
2. Թամարա Ծերեթելի (Վրաստան)՝ 8
3. Մարիե Սեբագ (Ֆրանսիա)՝ 8

Անհաշտ մրցակիցները բաժանվեցին խաղաղությամբ

Ֆուտբոլի Իսպանիայի առաջնության 11-րդ տուրում ուշադրության կենտրոնում անհաշտ մրցակիցներ «Բարսելոնի» եւ «Ռեալի» հանդիպումն էր, որում դարպասները մնացին անառիկ: Երկու թիմերն էլ առայժմ տկարում են: «Ռեալը» 11 խաղից հետո 18 միավորով 6-րդ տեղում է, «Բարսելոնը» 16 միավորով ընթանում է 10-րդ հորիզոնականում: Իսկ առաջատարը 23 միավորով Սոսյեդադի «Ռեալն» է, որը Վալյեկանոյում ոչ-ոքի (0–0) խաղաց տեղի համանուն թիմի հետ: 2-րդ տեղը 22 միավորով գրավում է «Մալյորկան», որը սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի (1–1) ավարտեց հանդիպումը «Վիլյառեալի» հետ: Առաջատար եռյակը եզրափակում է «Վալենսիան» (21 միավոր), որը հաղթեց «Վալյադոլիդին»՝ 2–0: Տուրի մյուս հանդիպումների արդյունքներն են. «Ատլետիկո»–«Բետիս»՝ 1–0, «Դեպորտիվո»–«Ռասինգ»՝ 2–1, «Սելթա»–«Օսասունա»՝ 0–0, «Մալագա»–«Ալավես»՝ 0–0, «Ատլետիկ»–«Էսպանյոլ»՝ 4–1, «Սեւիլյա»–«Դեպորտիվո»՝ 1–1:

«Յանգ բոյզը» լավագույն ությակում

Ավարտին է մոտենում ֆուտբոլի Շվեյցարիայի առաջնության նախնական փուլը: 12 թիմեր պայքար են մղում լավագույն ությակում տեղ գրավելու համար, ինչը հնարավորություն կտա շարունակելու մրցավեճը մեդալների համար: 20 խաղից հետո առաջատարը «Գրասհոպերսն» է (45 միավոր), որին մեկ միավորով է զիջում «Բազելը»: Իսկ ահա, 3-րդ տեղում ընթացող «Վիլը» 13 միավորով հետ է մնում երկրի չեմպիոն «Բազելից»: «Յանգ բոյզը», որում հանդես են գալիս Արթուր Պետրոսյանն ու Հարություն Վարդանյանը, 29 միավորով 4-րդ տեղում է եւ անկախ ավարտական 2 տուրերի հանդիպումների արդյունքներից, արդեն ապահովել է իր մասնակցությունը հաջորդ փուլում: Հերթական խաղում «Յանգ բոյզը» սեփական հարկի տակ 1–2 հաշվով զիջեց «Սենտ Գալենին»: Տուրի մյուս խաղերի արդյունքներն են. «Վիլ»–«Լյուցեռն»՝ 2–1, «Արաու»–«Սերվետ»՝ 0–3, «Քսամաքս»–«Ցյուրիխ»՝ 2–2, «Գրասհոպերս»–«Դելեմոն»՝ 3–0, «Բազել»–«Թուն»՝ 3–0:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Կորել է

Երեւանի թիվ 11 միջնակարգ դպրոցի տեսռեգիստրի վկայականը (գրանցման թիվ 290.0002, գրանցման օրը 17.10.1996 թ., վկայական Բ000212):
Համարել անվավեր:

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՀԱՅԱՑՔ ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻՑ

Պատրանքներ մանևրի տեսքով

Արցախյան շարժման սկզբից ի վեր Ադրբեջանում ղարաբաղյան խաղաքարտը միշտ էլ դիտվել է իբրեւ իշխանության պահպանման կարեւորագույն միջոց: Այս առումով Հեյդար Ալիեւն անգերազանցելի է մնացել, որովհետեւ նույն այս լծակով նա կարողացել է ավելի քան 9 տարի պահպանել իշխանական գահը: Ու մտադիր է այսուհետեւ եւս նախագահական պալատն այլոց համար դարձնել անմատչելի, քանզի այն, ադրբեջանական գահի ամենաբարձրյալի խորին համոզմամբ, սազական է սոսկ ալիեւյան տոհմին: Ինքը չլինի՝ որդին կլինի: Որդուց հետո էլ մեկ այլ կրտսեր Հեյդար կլինի... Եվ այդպես շարունակ:

Դժվար է ասել, թե ապագայում ինչ խաղաքարտեր գործի կդրվեն, բայց այս փուլում ղարաբաղյան գործոնը դեռեւս ազդեցիկ է: Եվ հենց դրան էլ գնացել է Հեյդար Ալիեւը՝ ծավալելով ազգային բանակի համար միջոցներ հավաքելու լայնածավալ ակցիա: Նրա հրամանագրով, ինչպես հայտնի է, ստեղծվել է մի հիմնադրամ, որով հանգանակված գումարներն իբր պիտի օգտագործվեն ռազմական ծախսերի համար: Միեւնույն ժամանակ, 12,3 տոկոսով ավելացել են 2003 թվականին պետբյուջեից բանակին տրամադրվող գումարները: Քաղաքական ըմբռնումով սա կոչվում է պատերազմի նախապատրաստում, ընդ որում՝ որոշ քաղաքական տեսաբաններ հենց այդպես էլ գնահատում են Ալիեւի վերոհիշյալ նախաձեռնությունը:

Արդյոք Ադրբեջանը պատրաստվո՞ւմ է Ղարաբաղի դեմ նոր պատերազմի: Փաստենք՝ բոլոր պատերազմների ժամանակ ներքաղաքական խնդիրները, որպես կանոն, առժամանակ մղվում են երկրորդ պլան: Սակայն կա նաեւ մեկ այլ հանգամանք, որը չեզոքացնում է ստեղծված իրավիճակի կապակցությամբ ներքաղաքական շահագրգռությունները, այսինքն՝ պատերազմի պարագայում խախտվում է քաղաքական ուժերի դասավորվածությունը՝ հաճախ ի վնաս գործող իշխանությունների: Ադրբեջանը նմանատիպ իրավիճակ արդեն ապրել է երկու անգամ՝ 1992 թ., երբ մութալիբովյան քաղաքական նժարը զիջել է էլչիբեյյան ուժերին, եւ մեկ տարի անց՝ 1993 թ. հունիսին, երբ երկրում առկա քաղաքական ուժերի հարաբերակցության խախտմամբ իշխանության գլուխ է եկել Հեյդար Ալիեւը: Ինչքան էլ իր իշխանական հզորությամբ վստահ լինի Ալիեւը, դարձյալ ապահովագրված չէ նրա նախագահ մնալը ռազմական գործողությունների վերսկսման դեպքում: Ուստի պատերազմի նախապատրաստման պատրանքը կարելի է պարզապես դիտարկել միմիայն որպես մանեւր՝ հասարակությանը 2003 թ. նախագահական ընտրություններում ապակողմնորոշելու համար:

Ըստ իրերի տրամաբանության, Հ. Ալիեւին ընդամենը պետք է ֆիզիկական ու քաղաքական առումներով ողջ մնալ եւս մեկ տարի, որպեսզի վերընտրվի հանրապետության նախագահ, որից հետո իր որդուն՝ Իլհամ Ալիեւին կարգելով վարչապետ՝ իշխանության ղեկը հանձնի նրան:

Իսկ հանգանակված «բանակային» փողերը հավանաբար կօգտագործվեն իբրեւ ընտրակաշառք: Հասկանալի է, որ ընդդիմությունը բնավ ոգեւորված չէ հանգանակությամբ եւ հազիվ թե լուրջ ֆինանսական միջոցներ ներդնի այս ակցիայում: Հասկանալի է նաեւ, որ հիմնադրամի ֆինանսական ստնտուն գլխավորապես կլինի ալիեւամետ խավը, մասամբ էլ՝ միամտացած հասարակ ժողովուրդը: Տեղին է ասված՝ ամեն ժողովուրդ արժանի է իր թագավորին:

Անկախ այս իրողությունների ելքից, մենք պարտավոր ենք հաստատակամ լինել մի բանում՝ վառոդամանում պետք է վառոդը միշտ չոր պահել:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

Մոսկվայում կկառուցվի հայկական առեւտրական կենտրոն

Ինչպես հաղորդում է «Մոսկովսկի կոմսոմոլեց» թերթը, Մոսկվայի եւ Հայաստանի տնտեսական կապերի բարելավման շրջանակում առաջիկայում Ռուսաստանի մայրաքաղաքում կսկսվի հայկական առեւտրական կենտրոնի շինարարությունը:

Նոր համալիրի համար հողամաս է հատկացվել Մոսկվայի Յուժնի օկրուգում: Ըստ նախնական նախագծի, բազմահարկ կառույցը հասակ կառնի ապակուց եւ բետոնից, թեեւ հնարավոր են փոփոխություններ: Հարկերի միջեւ կգործեն շարժասանդուղքներ: Առեւտրական կենտրոնում մոսկվացիներին ու հյուրերին կներկայացվեն Հայաստանում արտադրվող ամենաբազմազան ապրանքներ՝ արտադրական, գյուղատնտեսական, գեղարվեստական եւ այլն: Համալիրում տեղ կգտնեն սննդի բազում օբյեկտներ՝ գնորդներին ու այցելուներին հնարավորություն տալով ճաշակելու հայկական խոհանոցի նմուշները: Ընդարձակ, բարեկարգ ավտոկանգառը կբավարարի մեքենայով գնումների եկած անձանց պահանջները:

Կենտրոնը երկու երկրների մայրաքաղաքների քաղաքապետարանների համատեղ նախաձեռնությունն է: Եթե ոչինչ չխանգարի, առեւտրական համալիրը իր դռները կբացի 2005 թվականին: Մնում է ավելացնել, որ մոսկվացի հայերն ամենայն ողջունում են Ռուսաստանի կենտրոնական քաղաքում առեւտրի ազգային օջախ ունենալու գաղափարը:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Րաֆֆու անվան թիվ 36 միջնակարգ դպրոցի ուսուցչական եւ աշակերտական կոլեկտիվները խոր վշտով ցավակցում են տնօրեն Արտավազդ Հարությունի Անդրեասյանին որդու՝

ԿԱՐԵՆԻ

ողբերգական մահվան կապակցությամբ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայփոստ» ՓԲԸ-ն սկսել է 2003 թ. առաջին կիսամյակի թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունը:

Բաժանորդագրվելով ցանկացած պարբերական, դուք հնարավորություն կունենաք «Հայփոստի» միջոցներով վերականգնել ձեր անհատական փոստարկղը:

Դիմել փոստային բաժանմունքներ կամ «Հայփոստ» ՓԲԸ՝ Սարյան 22 հասցեով, հեռ. 53-47-66:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

«Արմենտելը» հայտարարում է մրցույթ՝ ISDN եւ PBX սարքավորումների մատակարարման համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ-ում, այնպես էլ արտասահմանում գրանցված կազմակերպությունները:

Մրցույթի անցկացման պայմանները, ինչպես նաեւ պահանջվող ապրանքների տեխնիկական մասնագրերը շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ «Արմենտել» ՀԸ, Ահարոնյան 2, 2-րդ հարկ, 216 սենյակ, հեռ. 28.70.66, e-mail: hermine@armentel.com.

Առաջարկները պետք է ներկայացվեն վերոհիշյալ հասցեով մինչեւ 2002 թ. դեկտեմբերի 19-ը:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

☎ 529353 ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Պարապում եմ հունարեն եւ անգլերեն շաբաթական 2-3 օր, պարապմունքի տեւողությունը 1.5-2 ժամ: Հեռ. 621834, Քրիստինե:
- Միջազգային ռուսական կազմակերպությունը հրավիրում է աշխատանքի 18-ից բարձր տարիքի անձանց: Հասցեն Սարյան 33, բն. 1, հեռ. 421465, Գագիկ:
- **Կգնեմ** «Վազ 2106» մակնիշի ավտոմեքենա 1800 դոլարի սահմաններում: Հեռ. (09)495295, ժ. 18.00-ից հետո:
- **Վաճառվում է** 1996 թ. նոյեմբերի արտադրության «ԳԱԶ 31029» մակնիշի ավտոմեքենա, գույնը մոխրագույն, վազքը 85.000 կմ, 5 աստիճան փոխանցման տուփով: Գինը 3000 դոլար: Հեռ. (09) 415036:
- **Օգնական էքսպեդիտոր** (ընդմիջում): [illegible] Հեռ. 27-75-86 (գրասենյակ), 40-55-30 բջջ.
- **Փոխանակվում եմ** փոքր կենտրոնում գտնվող սեփականաշնորհված 80 քմ [illegible] Հեռ. 09 423833, Արթուր:
- **Վաճառվում է** 800 քմ տնամերձ հողամաս Օշականում: Գինը պայմանագրային: Հեռ. 34-40-71:
- **Բուժում եմ** [illegible] Հեռ. 22-22-27, 28-80-30:
- **Վարձով տրվում է** 1 սենյականոց բնակարան կենտրոնում («Սիլ» [illegible]), 130 դոլար: Հեռ. 53-36-74:
- **Կգնեմ** [illegible] Հեռ. 263261:
- **Տրվում է վարձով** ստորգետնյա ավտոտնակ 2 մեքենայի համար: Հեռ. 53-31-28, երեկոյան:
- **Վաճառվում է** [illegible] Զանգահարել 53-31-28, երեկոյան:
- **Վաճառվում է** բիլիարդի սեղան, օգտագործված, լավ վիճակով, իր բոլոր պարագաներով [illegible] չափը 3 մx1.5 մ: Գինը պայմանագրային: Հեռ. 289331, Վլադ:
- **Կգնեմ** 3 սենյականոց բնակարան քաղաքի կենտրոնում առանց միջնորդի: Հեռ. 538489:

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Ալֆաբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ 41206

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112

Ալս Էրգրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140

Արմ Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837, 277814

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Զաքիյան 8/19
Հեռ.՝ 581578, 566448

Արմբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 542125

Բոնուս բրոք ՓԲԸ
ք. Երեւան, Տիգրան Մեծի 7
Հեռ.՝ 540223

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32/16
Հեռ.՝ 544657, (09)400699

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532815

ԷՄ ԿԱԲՐՈՔ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի պող. 57, բն. 15
Հեռ.՝ 640804

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության փող.49/2
Հեռ.՝ 620600

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417, 569680

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ 23109, 30868

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 544527

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24/5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. նոյեմբեր 25-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ.** ABBR	Ցուցակ Listed	Առք* Bid: լավագույն գին Best price	Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Bid: ծավալ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Ask: ծավալ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	առավ. գին Day high	միջ. կշռ. գին Avg. price	արժեթղ. ծավալ Total qnt.	ծավալ Volume
[illegible]	ASHBPI	B											
[illegible]	EFRZ	B				58,000.0	58,000.0	7					
[illegible]	EJWG	B							1,000.0	1,000.0	1,000.0	18	18,000.0
[illegible]	ELAP	B							25.0	25.0	25.0	3,286	82,150.0
[illegible]	ESHG	B	500.0	500.0	100				500.0	500.0	500.0	94	47,000.0
[illegible]	HCFT	B							5,500.0	5,500.0	5,500.0	8	44,000.0
[illegible]	HELM	B	46.3	40.3	5,273	47.0	53.3	64,245	46.3	46.5	46.4	6,057	280,908.0

* [illegible]
** 4 նիշից բաղկացած [illegible]
[illegible] www.armex.am

© Armex

ՆՈՐ ՏԱՐՎԱ ՀԱՏՈՒԿ ԹՈՂԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Երեւանյան ուղեցույց

Ամենատարածված եւ հեղինակավոր տուրիստական ուղեցույցը **Երեւանում**
Բաժանվում է Հազարավոր Օրինակներ **Անվճար**
Գովազդի տեղադրման համար դիմել
56.82.25 56.02.16

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 60150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 25. 11. 2002 Գինը՝ 100 դրամ